

IN PACE IN IDIPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIENTUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS.

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ETTURTUR NDUM ALTARIA.

QUI FRUMENTUM

X. ÉVF. 1909. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÖL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 77

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PLORABUNT SACERDOTES.

PARCE POPULO TUO.

ECCE PAVIS

ECCE AGNUS DEI

LECTORUM CONSERVASTI. CUJUS NON SUM DIGNUS.

Az Oltáregyesület Örökimádás templomában (IX., Üllői-ut 75—77.) és más templomokban végbemenő szentségimádó ájtatosságok sorrendje.

A) Allandó szentségimádás. *Minden nap* az Örökimádás templomban reggel 7 órától esti 6 óráig, csütörtökön esti 8 óráig szentségimádás. Naponként 7 óraker szentmise, 5 és egynegyed óraker szentséges áldás.

B) Havi közös szentségimádás. Minden hónap első vasárnapján: a) *a királyi udvari vártemplomban* délután 4 óraker szentségkitétel, 5 óraker szentbeszéd, utána szentséges áldás; b) *a Jézustársaság templomában* reggel 6 óraker szentségkitétel, délután 6 óraker szentbeszéd utána szentséges áldás; c) *Óbudán a plébániatemplomban* délután 3 óraker szentségkitétel, 4 óraker szentbeszéd, utána áldás. Minden hónap II. vasárnapján *az Üllői-uti Örökimádás-templomban* közös istenítisztelet; reggel 7 óraker szentségkitétel, szentmise, 8 óraker szentmise és közös szentáldozás, délután 5 és egynegyed óraker szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap III. vasárnapján: a) *az Erzsébetrendi apácák templomában* (II., Viziváros, Főutca 41.) reggel 6 óraker szentségkitétel és szentmise, 8 óraker szentmise és közös szentáldozás, délután 5 óraker szentbeszéd, utána áldás; b) *Kőbányán a plébániatemplomban* (X. kerület) délelőtt 10 óraker szentségkitétel, délután 3 óraker szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap IV. vasárnapján *a Szent-Ferenczrendi atyák belvárosi templomában* reggel 6 órától, esti 6 óráig.

Az Oltáregyesület tagja lehet minden katolikus hívő, aki: 1. nevét beiratja; 2. havonként bárhol és bármikor egy imádásórát tart; 3. évenként tetszés szerinti alamizsnát ad a szegény templomok fölruházására. *Beiratkozni lehet:* a) az Oltáregyesület Üllői-uti 77. sz. házának irodájában bármikor; b) a királyi udvari vártemplomban; c) Óbudán és Kőbányán, valamint az Erzsébetrendiek templomában a közös istenítiszteletek alkalmával. *Az Oltáregyesület képes folyóiratára, az «Örökimádás»-ra,* évi 3 koronával lehet előfizetni az Oltáregyesület irodájában. Ugyanott ájtatossági vezérkönyveket is lehet venni.

Az Oltáregyesület tagjait, valamint az összes hívőket kérjük, hogy minél gyakrabban látogassák az Örökimádás templomát, vegyenek részt a főtjelzett istenítiszteleteken és járuljanak a szentáldozáshoz. Az Oltáregyesület tagjai állandóan számtalan bucsúban részesülhetnek.

Oltáregyesületi egyházmegyei igazgatók:

Esztergom dr. Babura László, Vác dr. Galesek György igazgató, Székesfehérvár Szuborics Jenő kanonok, Kalocsa dr. Povischil Richard, Veszprém Pályi József, Besztercebánya dr. Császik István, Csanád Geiger Alajos plébános, Szombathely dr. Tóth József apátkanonok, Eger Debreczeni János kanonok, Szatmár Binder András kanonok, Rozsnyó Beliczky János, Szepes Dolyák Pál theol. tanár, Kassa Plent István plébános Kassamindsz., Eperjes dr. Repák Jenő, Nagyvárad I. sz. dr. Lestyán Endre, Nagyvárad g. sz. Popescu Péter c. esperes, Lugos g. sz. Boros János, Szamosujvár Bene Sándor kanonok, Munkács dr. Mikita Sándor Ungvár.

ÖRÖKI MŰVÉSZET

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Jézus Krisztus. — Dávid király zsoltára. — Szent Ferenc karácsonya. — Az Oltáregyesület jubileuma. — *Sztray Irma grófnő*: Erzsébet királyné kíséretében. — Indiai legenda. — *Timár Kálmán*: A bátai szent vér tisztelete. — Az oltár titka. — Az Oltáriszentség vértanuja. — *Reviczky Aladár*: Szent Paszkál életrajza. — A Narenta völgyében. — Az Oltáriszentség gondviselése. — *Dr. Makay Lajos*: Örök szentségtartó. — *Tichy Sándor C. M.*: Oltáriszentség és hitvédelem. — Röptében a nagyvilág körül. — Egy színész nő vallomása. — Gyermek világja. — Harc a templomokért. — Az asztali imádság. — Egyesületi élet. — A központi Oltáregyesület adományai 1909-ben.

Jézus Krisztus

RARÁCSONYESTE van. A harang hívó szava száll tova a légen, ünnepet ül ma a világ. Ünnepet ül az anyaszentegyház, mert az örök atyának egyszülött gyermeke szállott le a bűnös földre és testet öltve magára, a mai napon megszületett. Emberré lett, hogy minket Istenné tegyen. Olyanok leszték, mint az Isten, ezt mondá a paradicsom mennyei világában a csábító és ételt adott az ősszülőeknek; utána valóban mindent megtudtak, megtudták az átkos valót, a bűnt, mely lelkükhöz tapadt s melytől csak az váltott meg minket, ki a mai napon megszületett. Paradicsomkertté lett u ra a világ, mióta ő itt van, szobámban zöldel a karácsonyfa, gazdag kincseivel. Az élet hatalmas fája ez. Jézus Krisztusnak, az Oltáriszentségben lakó Istennek örökszép ajándéka. Visszahozta nekünk a paradicsom örömet, erdőt varázsol lakhelyeinkre, özöndús fenyőfát, melynek illata mint a kegyelem árasztja be földi lakhelyünket. Örökzöld fa, a megváltás örök reményének, az örök Istennek hatalmas jelképe. Gyertyák gyúlnak ki rajta, mint csillagok az égen s fölfelé törő lángjaik vigan lobognak: Excelsior! Magasabbra, magasabbra! hol az egek harmatozzák az igazat. A karácsonyfa alatt gyermek mosolyog a jászolban, szemei mint a gyertyafény, ő a világ világossága. Csillag és virág s a gyermeknek szeme, ez az, mi a paradicsomból még megmaradt. De legdrágább e gyermeknek szeme: világít, éget, hívogat. Ártatlan s nem bűnös, mint a kigyó szemei az ősi paradicsom fájánál. Az ő szeme hívogat s odavonz az élet fájához, mely nem lehet gonosz, hisz ártatlan gyermek van alatta. Olyanok leszték, mint az Isten, kiáltja mifelénk s az örök élet paradicsomi fájának gyümölcsét tartja önnön kezében, testét adja a világnak váltságáért, megszületett: s míg a harangok konganak királyi jövetelére, ő megszólal az oltáron: Vegyétek és egyétek, ez az én testem.

DÁVID KIRÁLY ZSOLTÁRA

Mily kedvesek hajlékaid
Hatalmak Istene!
Szerelmedért lángolva itt
Sóhajt e szív heve.
Cestem, lelkiem sovány s örül
Ez éltető Isten körül.

Hisz még a kis verébke is
É lájat kedveli,
Fészket kíván a gerle is,
Fiát, hogy keltse ki:
Oltárodat kívánom én
Isten! Dicső királyi lény!

Szent templomod tornácziban,
Boldogok a hívők,
Évszázadok folyásiban
Dicsérnek Téged ők.
Mert oltalmok levél nekik,
Magasra törnek lépteik.

Ezerszer boldog, aki hisz,
Jutalma mily gyönyör,
H síralom völgyében is
Folyton magasbra tör,
Míg végre meglát tégedet
Nagy Isten és Sion felett.

Jákob hatalmas Istene
Hallgasd meg hév imám,
Nézz Krisztusod képére le,
Halld, szívem mit kíván,
Mert egy nap íőbbet ér Ueled
Éltőlve más ezer felett.

Koldus kívánok lenni én
Éhezve tégedet,
Te templomod kőküszöbén
Sírátva vétkeket.
Itt koldus inkább, mint király
Amott a bűn tanyáinál.

Mert az igazság Istene
Irgalma is szeret
Dicső kegyével tölti be

H tisztá szíveket.
Ó Isten szent hatalma itt!
Ó üdv! Nagy és dicső a hit.

Szent Ferenc karácsonya.

AZ OLTÁRISZENTSÉGNEK mélységes csodás szeretete arra ösztönözte szent Ferencet, hogy fölkeresse azokat a szent hantokat, melyeket Jézus lábai tapostak; fölkereste a szentföldet, elment Betlehembe is és rajongó szeretettel csókdosta a sziklakövet, mely a betlehem-i barlangban sok száz évvel ezelőtt szomjasan szívta magába a kis Jézus ragyogó hófehér testéből kiáradó mennyei fényt. Azóta a sziklákat borostyán lepte el s miként annak levelei, úgy tapadtak oda, úgy csüngtek ott szent Ferenc karjai a szent köveken, melyeken a kis Jézus először nyugodott. Csodálatos éjszakákat élt át Betlehemben. Kigyúltak felette a miriád csillagok s ő milliószor királynak érezte magát, midőn Isten szeretetének oly nagy pazarlására gondolt. Elhatározta, hogy visszatér hazájába, hasonlóvá teszi azt a földet Jézus szülőföldjéhez. Csak jöjjön el karácsony éjszakája, odavarázsolja a mindenség közepébe a kisedet jászolt, benne a kis Jézuskát, köréje állatokat, megelégedett kiskirályokat, imádatos buzgó lelkeket.

Meg is történt. Szent Ferenc halála előtt három esztendővel oly módon ülte meg karácsony éjszakáját, hogy olyant még nem látott eleddig a világ. Jézus 1223 éves volt. Szent Ferenc szépen készülődött az Úr Jézus születése napjára, sokáig tartogatta magában a titkot, míg végre előjött vele. Magához hívatta jó barátját és régi pártfogóját, Messer Giovanni Vellitát. Ez a jó olasz igen gazdag ember volt, aki szent Ferenc-

nek Greccio közelében Umbriának csodaszép ege alatt egy hegyes sziklás erdőséget ajándékozott oda a saját birtokából s fölajánlotta néki, hogy fogadja el az Istennek e csodaszép teremtményét magának s társainak lakóhelyül. Szent Ferenc néha-néha föl is ütötte tanyáját a csodaszép

helyen, oly otthonosan érezte magát ott, hiszen ott laktak testvérkéi a bőbitós pacsirták, kik mint mondá, legjobban hasonlítanak a kámzsás barátokhoz, mert őket is barnába öltöztette a Teremtő s a kis madárkák is barátságuklyás bőbitát viselnek fejükön. Ez tetszett szent Ferencnek s versenyt dalolt a szántóföldön röpdeső pacsirtákkal s ha közben templomtornyon akadt meg a szeme, érzése hevében trillázott az éneke, mint a kis pacsirta torka. Ilyen jó kedve volt szent Ferencnek az Úr Jézus ezerkétszázhuszonharmadik születése napján is. Az nap épen Fonte Colombo hegycsúcsán imádkozott, midőn elébe került jóságos pártfogója, kit az nap magához kéretett.

— Messer Giovanni — mondá — együtt ünnepeljük-e meg a szent karácsony napját? Gondoltam valamit, meg is csinálhatjuk azt, ha akarod. Greccióban a klastrom mellett van egy kis sziklabarlang, fenyő van a tetején, forrás csörgedez alatta; ide állítasz majd egy szénával kirakott kis jászlat; ökor is legyen mellette, meg számár is, mint Bellehemben volt s báránykák bégessenek. Szeretném igazán kedvemre megülni Isten fiának születése napját, magam szemeivel szeretném látni s magam szívével átélni, hogy mily szegényesen, egyszerűen született miértünk.

Messer Giovanni mindent megtett, amint szent Ferenc parancsolá. Éjfél tájban Fonte Colombo felül gyertyával, fáklyával kezükben, hosszú sorban átjöttek a barátok a barlanghoz, szent Ferenc legelől s utána a szomszéd falvak valamennyien. A sok ezer meg ezer ember fáklyája úgy világított, mintha valóságos nap lett volna. Az erdők fái vöröses fényben ragyogtak, sötétlő lombjaikban a madárkák felébredtek s karácsonyi dalokat énekeltek. A szentmise megkezdődött. A jászol volt az oltár, benne volt a szentostya és az aranykehely, hogy ép úgy benn feküdjék az Úr Jézus teste, mint egykor Bellehemnek csodás éjszakáján. Mindenki odanézett s így látta mindenki, mintha kis gyermek aludnék ott édesen. Messer Giovanni maga is csodát látott, valóságos kis gyermeket, amint csendes szunnyadott a jászol szalmájában. Azután odament szent Ferenc, szeretettel karjaiba emelte a kisdéd gyermeket s a kisdéd fölébredett, szent Ferenc arcába mosolygott, azután megsimogatta kicsiny kacsóival a szentnek aranyos szakállát és vörösbarna csuklyáját. Így látta ezt mindenki s nem is csodálkozott rajta senki sem. Hiszen Jézus mindedig csak alvó gyermek volt az emberek szívében, álomba nyomták őt az emberek bűnei. Szent Ferenc volt, ki őt szavával fölkelte.

Midőn az evangéliumot elénekeltek, szent Ferenc szerpapi ruhában a barlang egy emelkedettebb helyére lépett. Ez volt a szószéke. Azután sírt, sírt, sokáig sírt: az emberek mind sírtak örömben. Beszélni kezdett, tiszta csengő és szelid hangja odaért az emberek szívéhez, kik mindmeggannvi megszelidült báránykák állottak ott a kis Jézus jászola körül. Szent

Ferenc azt prédikálta most az embereknek, hogy keressék ime a mennye örömeit. Szavai az édességtől csordultak, midőn a szegény királyról beszélt, aki a mai éjszakán született, Jézus Krisztus Dávid városában. S valahányszor e nevet Jézus említeni akarta, megizléle ajkait, mintha e név édességét akarná izlelni s Jézus helyett mindig csak az jött ajkaira: ez a betlehemi kis gyermek. S midőn e szót mondotta: Betlehem, szava olyan volt, mint a hárfá hangjai s mint az angyalok zenéje s panaszos volt, mint a hazavágyó báránka bégetése.

Igy beszélnek el szent Ferenc karácsonyát az ő testvérei. S azon a helyen, ahol a kis jászol állott, később templomot építettek az ő tiszteletére. A jászol továbbra is ott maradt az oltáron, hogy ahonnan azelőtt oktalan barmok kapták eledelüket, a kis jászolból az üdv után sóvárgó bűnös ember oly mohó szeretettel fogadja be lelkének csodás táplálékát, a kised Jézus ragyogó testét s vérét az Oltáriszentség csodálatos színeiben. M. L.

Az Oltáregyesület jubileuma

BUDAPESTI közéonti Oltáregyesület választmánya november 22-én Kántor Károly prelátus és Kiss Aladárné másodelnöknő elnökle alatt rendes havi gyűlést tartotta, melynek tárgya az Oltáregyesület jubileuma volt. Kántor Károly igazgató fölolvassa az üdvözlő leveleket és táviratokat. Lelkesedéssel fogadta a gyűlés a székesfehérvári Oltáregyesület programmszerű üdvözlő sorait, melyre a választmány Szögyény Marich Julia elnöknő címére a következő választ küldötte:

Méltóságos Elnökasszony! Nagy meghatottsággal vettük a székesfehérvári testvéroltáregyesületnek a budapesti központi oltáregyesülethez, főnnállása 50-ik évi jubileuma alkalmából intézett üdvözlő levelét, melyet ma tartott választmányi gyűlésünkön olvastunk föl úrnőink előtt.

Fogadja méltóságos Elnökasszony, fogadja a Nagytekintetű Választmány a megleghangú üdvözlőért hálás köszönetünk kifejezését.

Mi sem kedvesebb választmányunknak, mint a jó kívánatok kifejezése épen a székesfehérvári oltáregyesület részéről, mely az irántunk való szives figyelem tanusításában mindig az első között volt és annak a testvéri kapocsnak megerősítésében, mely a székesfehérvári oltáregyesület keletkezése óta, a székesfehérvári oltáregyesület nagytekintetű vezetőségének bölcs és tapintatos irányítása folytán oltáregyesületeink között főnnállott. Ez a testvéri kapocs igen becses mielőttünk és oltáregyesületünk, úgy amint azt 50 évi főnnállása folyamán minden vele testvéri viszonyban levő oltáregyesület iránt tette, ezek után is törekedni fog, hogy ápolja ezt

a testvéri viszonyt, mely az egy és ugyanazon célú egyesületek között olyannyira helyénvaló. Gondja lesz oltáregyesületünknek arra is, hogy mindenkor segítségére legyen az összes egyházmegyei oltáregyesületeknek, hogy így a szerető együttműködés által annál hathatósabban mozdíttassék elő a cél, mely mindnyájunkra közös és amely nem egyéb, minthogy egyesületeink által minél inkább dicsőíttessék az édes Jézus, a legfölsőbb Oltáriszentségben!

Legyen szabad ezen kedves alkalmat megragadnunk és a székesfehérvári nagytekintetű oltáregyesület, annak nagyérdemű Vezetőségét és összes tagjait már most mély tisztelettel meghívni azon országos ünnepségekre, melyeket 50 éves főnállása alkalmából a budapesti központi oltáregyesület 1910 május 6, 7, 8-án megtartani szándékozik.

Igen nagy örömnkre szolgálna, ha a székesfehérvári oltáregyesület ezen ünnepeinken, úgy személyesen, mint az ünnepségekkel kapcsolatosan rendezendő kiállításra szánt templomi szerelvényekkel is képviselve láthatnának. A nagytekintetű vezetőséget már előre is biztosítjuk, hogy a kiállításunkra küldendő tárgyakat a nagytekintetű vezetőség által kijelölt templomoknak fogjuk juttatni.

Ezekután igazgató felolvassa a római anyaegyesület üdvözlését s az eperjesi főgimnáziumi ijjak oltáregyesületének *Széman István* elnök és *Andrejkovics József* főjegyző aláírásával küldött ezen üdvözlését:

Alulírottak — egyesületünk nevében — őszinte örömmel és testvéries érzülettel üdvözljük az anyaegyesületet jubileuma alkalmából s kérjük a Mindenhatót, hogy az Oltáriszentség tiszteletét ezen központi anyaegyesület buzgó vezetésével és bölcs irányításával, minden magyar családban lelki szükségletté és üdítő forrássá tegye, amelyből mindenkor bőven meríthessen az új *keresztény Magyarország*.

Erzsébet királyné kíséretében.

(Folytatás.)

AS MOST MÁR, ha leroskadok is, Te megbocsátođ nekem, édes Jézusom, ki míg a Golgothára értél, háromszor rogytál meg a kereszt alatt, imádkoztam a halottas ágy előtt térdeimen.

Ekkor megjött a bíróság, hogy engem kihallgasson. Szédelegtem, mint a szélütött, de ennek meg kellett lennie.

A halottkém röviden végzett föladatával, mely után a bíróság a szalonban egy asztal körül helyezkedett el, míg én félre tölük egy széken ültem. Miután a szokásos formaságok közt fölvtették a származásomra vonatkozó adatokat, az elnök hozzám fordult:

— Grófnő, azt tudja ön, hogy amit itt bemond, azt eskü alatt mondja.
— Tudom.

Ezután a Királyné teljes nevét és címeit kellett tollba mondanom, majd a gyilkosságot és körülményeit a legapróbb részletekig. Kimondhatatlan gyötrelmes erőpróba volt ez. Mikor végeztek velem, az elnök megköszönte szomorú tanúskodásomat és arra kért, tennék az udvarnál sürgős lépéseket, legalább a részleges boncolás iránt, mert erre súlyt helyez a törvény.

Hogy teljes boncolásról szó sem lehet, azt már előzőleg kijelentettem.

A bíróság távozása után Berzeviczy hivatott a telefonhoz. Territetből beszélt. Szegény Berzeviczyt nem hagyta nyugodni az aggodalom és Cauxból átment Territetbe, hogy így hamarabb meglássa visszatérő Királynéját. Micsoda gyötrelmet állhat ez ki most! s hozzá még vesztegelni kénytelen, mert Genfben csak este van vonatja.

«Az aggodalmas Berzeviczy» hányszor említette őt így a Királyné, mikor a genfi tartózkodás ellen ismételten szót tett.

És most már minden késő! Aggodalmait irtózatosságon igazolták az események.

Szaggatott kérdésekben és feleletekben folyt köztünk a beszéd, míg végre mindent megtudott.

Éreztem a dróton át, iderezzgett hozzám a vihar, mely most e hűségese férfi lelkében dúlt.

Épen Paarhoz intézett sürgönyeim szövegét mondtam el, mikor hirtelen egy — jól vannel — megszakította a beszélgetést. Bizony elsédült szegény Berzeviczy e telefonozás közben, mint később megtudtam. E beszélgetés után azonnal hozzáfogtam és sürgönyt sürgöny után küldtem el a szomorú hírrel a Királyné gyermekeinek, testvéreinek s a legközelebbi magas rokonságnak.

Eközben új hatósági küldöttség jelent meg a halottas házban.

Megvizsgálták a testet és jegyzőkönyvet vettek föl.

Majd a katolikus papság jött el, élükön a freiburgi püspök, utána apácák, hogy a halott lelkiüdvéért imádkozzanak.

Vége ezek is elmentek és én magamra maradtam.

Oda ültem az én drága Királyném mellé. Életem leggyászosabb órái suhantak el fölöttem temetői csendben. Ez volt a mi utolsó együttlétünk kettesben. De milyen megközelíthetetlen az ellentét az én dúlt lelkem és az Ő nyugalma közt!

Nehéz óráiban hányszor talált vergődő lelke enyhülést az én lelkem derűjében, nyugalmában s ime most én földig sujtva vergődöm előtte s könnyárban úszó szemeim kétségbeesve tapadnak halvány arcára és úgy esznek hozzá, hogy mutatná meg az irányt, mely az Isten akaratában való megnyugváshoz vezet.

És a vergődő léleknek van ereje egy utolsó vigasztaló szóra vissza-
idézni a föld körén túl szárnyaló lelket.

Síri csend van körülöttem, a hegyekről most ereszkedett alá az est.
Mint az én lelkem a kétségbeeséssel, úgy küzdött a napvilág az árnyal.
A gyertyalángok vak fénnel lobogtak, türelmetlenül várták a sötétséget.

Valami tompultság ereszkedett reám. Vergődő lelkem, mintha pilla-
natra fáradtan leeresztette volna szárnyait. Hosszasan belemeredve néztem
a lángokba, melyek ideges rebbenésekkel égtek a ravatal fölött. Kisírt
szemeim elkápráztak, szűrő fájdalmat éreztem bennük s önkénytelen huny-
tam le pilláimat.

E pillanatban egész valóm átreszketett. Úgy rémlett, mintha hirtelen
nevemen szólítottak volna. Hangot hallottam, lelkemben megcsendülő
visszhangját egy távolból jött édes szónak: «Túl béke és boldogság van».
Fölugrottam, a félszender elszállt pilláimról és úgy álltam az én édes
Királyném előtt, mint annyiszor szolgálatkészen lesve ajkáról a szót.

De ajkai csukva voltak.

Csupán az én lelkem adta vissza kései visszhangját szavainak a
halottasszoba síri csendjében.

És mégis felülről jött e hang, mint kijelentés, mint megerősítés.

Lelke most érthette el a megvilágosodás szent régióit s ime arcára
hull a diadalmas fény, mosolyában a túlvilág ígézetes derűjét látom. Oda-
hajoltam fölébe és megcsókoltam áldott kezét.

Én édes angyali Királyném! Lepillantottál az én kétségbeesésemre s
a magasból visszaküldted hozzám azt a vigasztaló szót, mellyel én vigasz-
taltalak. Te fölemelted a te hűséges Irmádat a porból, a csüggedés éjjeléből
és odairányozod tekintetét az örök kegyelemre.

Teljes a te diadalod a szenvedéseken az utolsó áldozattal, melyen túl
béke és boldogság van.

Este nyolc óra tájban megérkezett Berzeviczy és a személyzet, majd
később Kuffstein gróf schweizi követünk.

Berzeviczyt nagyon törtnek láttam; ez az erős férfi is megingott a
csapás alatt.

Tíz órakor ideiglenes koporsóba helyeztük a Királyné testét, mely
alkalommal a Szűz Mária-érmet, melyet haldoklása kezdetén akasztottam
nyakába, levettem róla, hogy átadhassam a Királynak. Éjfélén túl Berzeviczy
és Kuffstein virrasztottak a Királyné mellett s én szobámba tértem, hogy
megpróbáljam a pihenést.

Pihenés, nyugalom! Mikor lesz az?

Tizenegyedikén délután két órakor ment végbe a részleges boncolás, mert az engedély csak dél körül érkezett meg Bécsből.

Nekem jelen kellett lenni e szomorú aktusnál. A mellkast fölvták, hogy a seb menetét megvizsgálhassák. A negyedik borda át volt törve, a tüdő és szív átszúrva.

És én láttam az orvos kezében azt a szeretettel megtelt fájdalmas szívet, melyet úgy járt át, meg át a tör, mint ahogy a Mater Dolorosa átvert szívét festik.

S ezt túl kell élni!

«Én e világból úgy szeretnék ellebbenni, mint a madár, mely föl száll és eltűnik az étherben, vagy mint a szállófűst, mely itt szemünk előtt kéklük és a következő pillanatban nincs többé!» Eszembe jutott a Királyné e mondása, melynek szavaiban a költői lélek sóhajt föl, költői végét, könnyű szárnyalását esengvén; de azokban, melyeket halála előtt egy nappal Rothschild bárónénak mondott, csodás megérzés, majdnem prófécia nyilatkozott meg.

«Je voudrai, que mon âme s'envolasse vers le ciel par une toute petite ouverture du coeur. Azt kívánám, hogy lelkem szívemnek egy kis nyílásán röppenne ég felé».

Ezt az egy kérését megadta az Isten. Befelé vérzett el; fájdalmai nem voltak és sejtelve nélkül a halálnak lépett a másvilág küszöbére.

Végignéztem a balzsamozást is. Sokszor voltam a leroskadásig, de egy pillantás az Ő nyugodt szép arcára, visszaadott magamnak. Csak tovább! az Isten nevében!

Másnap 12-én reggel tettem meg az én jószágos Királynémnak az utolsó szolgálatot. Felöltöttem Őt a «szép» ruhájába, abba a fekete selyembe, melyet a merénylet napján viselt. Ezt nevezte Ő a szép ruhájának. A derekat, melyet abban a szörnyű órában úgy vágunk le róla, egy fekete csipkeblouse helyettesítette.

Mikor így felöltöttem, dr. Golyay segítségével belefektettük végleges koporsójába, melyben teste pihenni fog.

Amikor így ránéztem, a Gyász fenséges génuszát véltem látni kiterítve.

Gyönyörű sugár alakja, mintha még megnőtt volna; alabástrom fehér homlokát sötéten fénylő koronaként köríté fonatokban feltűzött dús haja s míg összefont ujjai közt megbujt a kis gyöngyházkereszt és olvasó, mellén egy nagy csokor fehér orchidea nyugodott, reáhajolván a hófehér asszony átvert szívére. Hát csak eljöttek hozzá a fehér virágok.

Most már tudom, mit mondtak neki az orchideák. S most én a szerencsétlen, miután ily szépen felkészítettem Őt, reá borulok mérhetetlen bánatommal, százszor megáldom és útnak bocsátom. Eddig kísértem, ezentúl már nem kísérem az én drága Királynémat.

Sztáray Irma grófnő.

❧ Indiai legenda ❧

INDIÁNAK bűvös-bájos világába visz a mi történetünk. Az Oltáriszentség csodás világának ezeregyéjszakája ez, boldog éjszakák, melyek ott folytak le a Ganges partjain. A szent folyónál már ezredek óta mossa az indus lelkének bűneit, s egyre mossa, de mégis csak ott marad lelkén a folt, a nagy bűn, amelyben született s amit csak az égi harmat tud onnan lemosni. Mélabús lélekkel imádkozik, megfürdik, s amint kijön a vízből, pálmalevelekkel hűsíti magát, majd előjön a habokból a szent krokodilus és fehér fogait vicsorgatja reá, mintha ki akarná őt vigyorogni. Ilyen vadállatokkal van tele az a tikkasztó Kelet, az a rémes pogányvilág. Jól esik az utazónak, ha a szeme azon a békés kis kunyhón akad meg, mely hús pálmafák árnyékában állott a folyó partjain. Keresztények laknak benne, kik mostan készülődnek a legcsodásabb éjszakára, karácsonynak ünnepére. A folyó hosszában keresztények kunyhói húzódnak el messzire, egész odáig, hol a sötét hegyi barlangok kezdődnek, az útvesztő, oszlopos pogány templomok. Közelükben hithirdető állomás van, fehér tornyú templommal, melyre az indus keresztény oly áhitattal tekint, mintha maga a Himalája hóhazája volna. A kunyhóban, ahová benéztünk, betegen fekszik egy indus gyermek; arca bronzszínű, szeme villogó, ajka valami éneket dudol s meglátszik rajta, hogy nagyon, nagyon boldog. Karácsony lesz nemsokára. A pálmaerdők fölött a csillagok ragyognak, s onnan a csillagokból kell lejönnie annak, ki eltörli bűneit s harmatot hint szomjas, beteg lelkére. Karácsonykor lesz az első áldozás. A gangesparti gyerekek mind egybegyűlnek a hófehér tornyú templomba, vigan, boldogan, mint a pásztorok Betlehemben s imádják, megcsókolják az áldott kis Jézuskát. Valaki kopog. A gyékényajtó félrehajlik, a hús esti szellő mint az ég lehellete fujdogál a beteg gyermek ágya körül s belép hófehér ruhában a hithirdető. Hallotta, hogy a gyermek is áldozni akar s csodálkozik; mert hisz a gyermek beteg volt, nem tanult s így nem is készült elő a nagy ünnepre, amelyre örül az egész falu s az indus gyermekek lármás serege. Az ősz pap kérdezi a gyermeket; mindent tud. Csodálkozik, mert sem apja, sem anyja nem tanította. A gyermek mosolyg s örül, hogy holnap fölkelhet s el szabad mennie neki is áldozni. Megígéri, hogy holnap elmond mindent, csak azt a boldog órát érje meg, akkor majd megsűgja az ő titkát. El is jött a nap. A gyermekek szép fehér ruhában áldozni mentek s áldozás után letérdepeltek s ott maradtak a templomban nap lenyugtáig. Ez Indiában így szokás. Napnyugtakor a mi fiunk is visszajön testvérkéjével s a folyó partján mendegélve, vigan siet hazafelé. Otthon ezalatt nagy meglepetés várt reá. Az egész rokonság fogadta őt s keblére ölelte; mindenki megcsókolta ajkait, mellyel ő az édes Üdvözítőt

fogadta. Ő pedig beszédes lett s elárulta a titkot, hogy miért tudta ő jobban a katekizmust, mint a többi gyermek, holott őt sem apja, sem anyja, sem az iskola nem tanította.

— Elmondok mindent — kezdte a gyermek. Féltem már, hogy nem áldozhatom pajtásaimmal; betegségem miatt még semmit sem tanultam. Föltérdeltem ágyamban és szűz Máriához folyamodtam segítségért. Nemsokára elaludtam és álmomban a kis Jézus édesanyját láttam magam mellett. Ágyam mellé a székre ült, megjelölte homlokomat a kereszttel és tanítani kezdett. S így jött el minden éjjel. Elbeszélte nékem, mint adta nekünk Jézus az utolsó vacsorán szent testét és véré; elmondotta, hogy a szentmisében most is értünk áldozza föl magát mindennap; megtanított reá, hogyan kell Jézust imádnunk, hogyan kell térdet hajtunk, hogyan kell a szentostyát magunkhoz vennünk, hogyan kell utána hálát adnunk és az áldozás napján példásan viselkednünk. Ha fáradt voltam, kezét fejem alá tette, ha nem értettem, akkor ismételte, amit mondott s úgy kérdezett, mint édesanyám szokta a katekizmust kérdezni; ha nagyon nehéz volt, megsgmogatott és vigasztalt. S így ment ez minden éjszaka; amit éjjel tanultam, azt nappal ismételtem s örökké hálát adtam szűz Máriának, ki szivembe a kis Jézuskát elhozta.

M. L.

A bátai szent vér tisztelete.

GLMERENGVE gondolunk vissza szent hajdanunkra. «Virágos kert vala hires Pannonia.» Pezsgő hitéletével szolgált rá magyar hazánk a «*Regnum Marianum*» megtisztelő címre.

Vallásos kegyelete elvitte a magyart a kereszténység fővárosába, Rómába, meg az Úr Jézus szülőföldjére, Palesztinába. Elzarándokolnak magyar őseink Máriaczellbe, Kölnbe, Aachenbe, sőt még a messze Compostellába is, szent Jakab fejereklyéjéhez.

Idehaza is voltak ilyen szent helyeink. Nemzeti kegyelettel zarándokolt el a magyar Váradra, szent László király sírjához. Csodájára jártak *Báta* és *Kassa* Krisztus vére ereklyéjének. Az ősi kassai szent Erzsébet-dóm Krisztus vére ereklyéjéhez nemcsak a katolikus hívők zarándokolnak, hanem a szakadár oláhok és rutének is; számos áttérésnek színhelye a kassai székesegyház. IX. Bonifác pápa 1402 március 1-én búcsút engedélyez a kassai zarándokoknak. A búcsú napja szent Fülöp és Jakab apostolok ünnepe s az azt követő három hétköznap. A ki nevezett napokon a szentégek méltó fölvétele után a kassai dómban templomlátogatást végez s a templom ujjáépítésére tetszés szerint adakozik, az ugyanazon búcsúban rész-

sül, melyeket a velencei szent Márk egyház és a Portiuncula-templom (Assisi mellett) birnak. A kassai szent Erzsébet-egyház rektorának s a búcsú napjaira általa választandó 12 gyóntatónak pedig azon kiváltságot engedélyezi a pápa, hogy nevezett napokon a gyónókat föloldhatják a főtartott esetek alól is, kivéve mikor szükségesnek látszik az apostoli Szentszék tekintélyéhez fordulni.¹

Nem szűnnek meg ezek a zarándoklatok a hitújítás korában sem. *Perényi Péter* méltatlanul elszenvedett bécsi fogságát megelőzőleg 1531-ben Lorettóba zarándokolt.² *Kálnay Imre* erdélyi főesperes meg 1527-ben fogadása szerint Czensztochovába készül. Nem fél — úgymond — Luther követőinek gúnyolódásától; nemsokára a Szentföldre is el fog zarándokolni.³ Özveggy *Kőfaragó Györgyné Magdolna* asszony személyesen már nem teljesíthetvén fogadalmát, 1531 deczember 19-én kelt végrendeletében húsz arany forintot hagyományoz a kolozsvári dominikánusok perjelének, hogy azon egy jámbor ember a végrendelező nevében római zarándoklatra küldessék.⁴

Őseink ezen buzgóságát ostorozza a kálvinista *Szkárosi Horvát András* «Az Istennek irgalmasságáról» szóló költeményében, melyet Tállyán írt 1546-ban.⁵ Hogy is írhatna egy kálvinista a búcsújárásról másként, mint az ironia hangján. Ime:

Az Krisztus mondja: jertek én hozzám, mit futunk Rómában,
Bódogasszonyhoz Coloniába, onnat a nagy Ágba.
Bolcsós helyekre a szent Jakabhoz a Compostellába.

Az kinek nincsen annyi költsége, menjen csak *Bátára*,
Avagy *Kassára*, avagy *Váradá*, avagy csak *Darnóra*,
De hol taníta minket az Krisztus ez fassangozásra?

Hivatkozik *Bátára* is. Holott 1546-ban már nem is volt meg *Bátán* az apátság hajdani kincse, a Krisztus vére ereklye.

Olvasóink előtt immár nem ismeretlen a bátai apátság Krisztus vére ereklyéje. Folyóiratunkban ismételtelen is szó volt a bátai szentségi csodáról.⁶ Sajnos, valami sokat nem tudunk erről a szentségi csodáról. Csak épen magáról az eseményről értesülünk, a közelebbi körülményekről már nem. Annyit megtudunk a régi följegyzésekből, hogy a bátai apátsági

Monumenta Vaticana Hungariae. S. I. T. IV. pg. 417—418.

² Egyháztörténelmi emlékek a magyarországi hitújítás korából. II. kötet. Budapest 1904. 210 l.

³ Id. m. I. kötet. Budapest 1903. 346. l.

⁴ Id. m. II. 180. l.

⁵ Szilády: Régi magyar költők tára. II. kötet. Budapest 1880. 204. l.

⁶ Örökimádás 1907. évf. 55—56. és 361. l.

templomban megjelent a szent ostyában Krisztus vére testének egy darabkájával. A jelenség állandósult; több mint egy század folyamán észlelhető volt. A csodás esemény idejét *Sörös Pongrácz*, ki «A bítai apátság Krisztusvére ereklyéje» címmel cikket írt Bába kincseről, legkésőbb a XIV. századba helyezi.¹

A XV. századtól kezdve már általánosan elterjedt tiszteletnek örvend a bítai szent vér.

Megható például *Garai János* bán kegyelete a szent vér iránt. Midőn *Garai* 1415-ben *Hervoja* s a török ellen viselt hadjáratban súlyosan megsebesült s a törökök bilincsekbe verve magukkal hurczolták, a rabságban sinylődő *Garai* fogadást tesz, hogy szabadulása esetén elzarándokol *Bátára* a szent vérhez. Midőn kérése meghallgatást nyert, el is látogatott *Bátára* és szabadulása emlékére otthagyta rabbilincseit. Megható közvetlenséggel számolnak be *Garai János* esetéről történetíróink közül *Bonfini* és *Turóczi*.² *Turóczi* krónikáját földolgozta a lantos *Tinódi Sebestyén* «*Zsigmond király és császárnak krónikája*» című elbeszélésében, melyet *Kassán* írt 1552-ben. Érdekesen adják elő *Tinódi* versei³ *Garai János* esetét:

Jó *Garai János* bán foglyá esék,
Nagy kegyetlen fogságban ő tartaték,
Végre a tömlőczből kimeneködék,
Istentől szabadsága megadaték.

Ő sietséggel *Báthára* ment vala,
Mely vasakkal őt megvaszták vala,
A szent vérnél azt mind ott hagyta vala,
Ő miá szabadult — azt véli vala.

A bítai szent vér lelkes tisztelőinek sorában találjuk a *Hunyadi-családot*, kezdve a nagy *Hunyadi Jánoson* egész *Corvin Jánosig*. *Hunyadi János*, majd özvegye *Szilágyi Erzsébet*, *Mátyás király*, *Beatrix királyné*, *Corvin János* és özvegye akként mutatták ki tiszteletüket a bítai szent vér iránt, hogy szebbnél-szebb miseruhákkal s egyházi fölszereléssel ajándékozták meg a bítai monostort. A jó *Hunyadi László* még lefejeztetése előtt, utolsó perceiben is megemlékezett a bítai szent vérről.

A XVI. századtól kezdve már csupa viszontagság a bítai szent vér története. A bítai apátság kegyuraságát 1512-ben II. *Ulászló királytól Perényi Imre* nádor nyerte el. *Fia*, *Perényi János* fegyveres embereivel rárontott a monostorra és szentségtörő kézzel elvitte a szent vér ereklyéjét

¹ Religio, 1907. évf. 33. l.

² Schwandtner: Scriptorum rerum hungaricarum. T. I. pg. 230.

³ Régi magyar költők tára. III. kötet, Budapest 1881. 344. l.

siklósi várába.¹ Ismétlődött itt a *győri* eset. A győri szentségi csoda hírére Eldezbach Bertold 1469-ben fegyveresekkel betört a templomba s elvitette a csodás szent ostyát Monyorókerékre. A király közbelépése folytán azonban visszakerül a bátai szent vér eredeti helyére, hol e merénylet után csak fokozódott a szent vér tisztelete.

Meghatva olvassuk, hogy midőn *Báthory* Endre 1521-ben naszádoisaival a Dunán a déli végek védelmére indult, kiszállt Bátán, hogy ott búcsúban részesüljön.²

Tudjuk, hogy a végzetes mohácsi gyásznappal előtte néhány nappal éppen Bátán nevezte ki a szerencsétlen II. Lajos király fővezéréül Tomory Pált és Szapolyai Györgyöt. Hogy milyen hő inák szállhattak ekkor a szentségi Úr Jézushoz győzelemért, azt elképzelhetjük. Csakhogy: ember tervez, Isten végez.

A mohácsi csatát követő harmadnapon a bátai benczések a töröktől tartva összeszedik az apátság kincseit, a szent vér ereklyét s a tiszteletére adományozott miseruhákat és bátai polgárok kíséretében Alsókra (ma Győrszentmárton) menekülnek. Értesülést szerezvén a menekülőkről Tolnai Máté főapát, a szerzeteseket egyházi kincseikkel egyetemben fölkiérteti Pannonhalmára. Megható a bátaiak ragaszkodása a szent vér tiszteletével kapcsolatos kincseikhez, melyeket még a főapát gondjaira se mernek jó lélekkel bizni. Végre mégis engednek s jegyzék ellenében átadják a megmentett holmikát. Így legalább birjuk a bátai szent vér tiszteletére adományozott miseruhák jegyzékét.³ A Hunyadiak adományain kívül vannak itt még miseruhák felsorolva: Perényi Imre, Török Imre, Garai Jób, Nagy Ágoston bátai czivis, végül Geréb Péter és Kinizsi Pál özvegyei ajándékából. Többnyire damasztból (régii magyar nyelven: kamuka) és bársonyból készült miseruhák, gazdag aranyozással.

1529-ben a törökök Bátát is fölgyújtják. A végveszély azonban 1539-ben érte az apátságot. Ekkor megszűnik ott a szerzetes-élet. Nyoma vész a szent vér ereklyének is. Későbbi följegyzések már csak mint a bátai apátság hajdani kincséről emlékeznek meg a szent vér nevezetes ereklyéjéről.

Protestáns részről sem hiányzanak a megemlékezések a bátai szent vérről, de természetesen csakis gúnyolódás és istenkáromlás kíséretében. Utóbbira hozhatunk föl egy korábbi példát is a hitujtás egyik érdekes aktájából. A lutheranizmussal vádolt *Scholcz* György hunyadi várnagy ügyében Hunyadon 1526 október 13-án fölvetett vizsgálati jegyzőkönyv

¹ Religio 1907. évf. 39. l.

² Religio 1907. évf. 39. l.

³ Egyháztörténeti emlékek... I. köt. 277—78. l.

szent szörnnyüködéssel sorolja föl nevezettnek istenkáromlásait.¹ Többi közt ezeket is mondá: «hol van a bátai szent vér? ha csakugyan szent vér, hát miért engedte fölgyujtani s elpusztítani Bátát és Magyarországot?»
Elég bamba káromlás!

Timár Kálmán.

AZ OLTÁR TITKA

Szeretni, mint még eddig nem szerettek :
Szeretni Téged rendütlelenül,
Hogy hozzád törjenek a gerjedelmek :
Mily édes vágy ez, szívem úgy hevül !
Tenálad nyugvás és öröm fakadnak,
Oltár felett megújuló csoda !
Titkos hatalmát szentséges szavadnak
A lángelme sem érti meg soha !

Nem válogatsz, kinek szívébe térj be,
Ha koldus is, ki bizva lép eléd
És bűnbánattal, remegéssel, félve
Vesz Téged, angyalok eledelét.
Királyok hulltak már előtted porba,
É tiszta oltár: trónusod előtt,
Mert látták, hogy hatalmuk elsodorja,
Ha lelkek nem a hiből kér erőt.

S volt kor: a lelket más eszmék uralták,
Rút eszményülte diadalmait
Erényt irtottak gőg, gyilok, bitófák,
Elrejtve föld alá vonult a hit ;
De nem lazult a hívők lángja, héve,
É nagy Szentségef ott is tisztelék,
Homályos mécs világitott az éjbe
Tömjénfüstjéől áradott a lég.

Nincs üldözés ma — s mégis álnok élet !
Sötétben járnak ezek útjai...
De fény dereng ! É század újra éledt
Új daltól zengnek lelkünk húrjai.
Magasztosult szivben a hit kizsendül,
Emelkednek már oltár s egyletek.
Hívőknek ajkán buzgó ima sendül,
Szebb kort ígérő szent előjelek !

Hány elme fér e biztató sugárhoz,
Belátva, hogy tudása kába láng,
Mely vért kíván és akkor is megátkoz
S mindenkit csalja sülyedésbe ránt.
De ki bánattal, élő hittel térdel,
S megsemmisül ez áldozat előtt,
Új élet kél szívébe és remény
Az Úr jelemelé a könnyezőt.

Ki élteit áldoz, életet nyer attól,
Ki a paráynak is törvényt adott
Ő gyémántnál is gazdagabb malasztal
Hálálja meg a tiszta szent adót.
Azért eremben Őrted forr a vérem
Szívem csak érted dobban — s jól tudom :
Kelljen bár gúny csatáját átálélnem
Te lész örök jutalmam, Jézusom !

Ignacia.

Az Oltáriszentség vértanúja.

Garcia Moreno.

II.

DINDEZEK eléggé igazolják, hogy Garcia Moreno előrelátta meggyilkoltatását. Főleg az utolsó hónapokban számos, még határozottabb kijelentést is hallottak ajkáról. Elkészült a halálra, de félelmet, vagy nyugtalanságot nem érzett. Mások rettegtek és aggódtak miatta, különösen

¹ U. o. 287. l.

derék hitvese; a remegők közt csak ő maga állt nyugodtan, rendületlenül, mint a kinek semmi veszedelemtől sem kell tartania. Külsőjén semmi izgatottság, semmi változás nem volt észrevehető; a vészhirek és fenyegetések daczára utolsó perczéig szokott munkakedvvel és pontossággal végezte hivatalos teendőit. Barátai egyszer kérve figyelmeztették, hogy óvatosabb legyen s jobban vigyázzon magára; mire Moreno bámulatos egykedvűséggel s föltűnő elszántsággal nyugtatta meg aggódo híveit, oly halálmegvetéssel beszélve közeledő végéről, mely az első századok hitvallóira emlékeztet. «Ugyan, hát oly nagy baj-e az — így szólott hozzájuk vidáman s mosolyogva — ha a vándor végre is eléri célját? baj-e, ha a hajós megpillantja a hazai partot? Én Istenre bízom sorsomat; ő majd akkor és úgy veszi el életemet, a mikor s a mint jónak látja». Egyetlen óvóintézkedése a halálra való készüllet volt: ez azonban nála nagyon kevésbe, semmi különösbe nem került. Rendkívüli eszközökkel nem gondoskodott élete biztonságáról, mert — mint egy főpapak maga kifejtette — ellenfeleinek ördögi incselkedései ellen eléggé úgysem védheti sem katonai őrség, sem rendőrök, sem egyéb emberi oltalom. Jól tudta, hogy nemcsak egy-két személyes ellenfél incselkedik ellene, hanem egész szövetség, egész nemzetközi párt, melynek keze odaér mindenhová s mely nem nyílt sisakkal, hanem a sötétség minden fegyverével küzd ellene. Azért fölöslegesnek és céltalannak tartott minden különös védekezést és férfias nyugalommal hozta meg élete áldozatát.

Előre is föl kell említenünk, hogy számos liberális lap azonnal Moreno meggyilkoltatása után azt a hazugságot sietett világgá híresztelni, hogy a nagy férfiú merő magánboszú áldozataként esett el. Ez azonban furfangosan kieszelt irányzatos tényálláshamisítás volt. Már a magánboszúnak e föltűnően egyöntetű hangsúlyozása is, melyre azonnal Moreno halála után mintegy jelszóra rázendített az egész világ szabadkőműves sajtója, gyanút kelthet s csak azt az ügyességet igazolja, melylyel a gyilkosság ördögi szervezői mindjárt arról is gondoskodtak, hogy a közvéleményt Moreno halálára vonatkozólag idejekorán megtéveszszék. Igaz, hogy Rayo és Polanco, a gyilkosság fővégrehajtói, magánboszúból is működtek; de Ekvádorban mindenki tudta, hogy az öt voltaképeni gyilkoson kívül a gyilkosságban még egészen más emberek is működtek közre és hogy a végrehajtással való megbízatás Peruból indult ki. Perui banjegyeket találtak a különben vagyontalan Rayo zsebében is. A perui követség s a Kormányiroda utján, sőt a pápai delegátus palotát is felhasználva, sikerült levelezésüket gyanútlanul folytatniok. De Peru sem volt az egyetlen mozgó középpont; a mi nemcsak Garcia Moreno fentebb említett nyilatkozataiból, hanem azon fenyegető jövendölésekből is sejthető,

melyeket hónapokkal előbb, még mikor Ekvádorban senkisésem gondolt ilyesmire, hallatták a szabadkőműves lapok. Az «Indépendance belge» például azt hirdette, hogy «három vagy négy hónap alatt Ekvádorban oly dolgok fognak történni, melyekről majd az egész világ beszélni fog»; a szomszédos államok hírlapjai pedig már akkor leközölték Garcia Moreno megöletésének híret, midőn a rémes tett még be sem következett. S így IX. Pius is csak az összes beavatottak kétségtelen meggyőződését fejezte ki, midőn az elnök borzalmas haláláról értesülvén, kijelentette, hogy Garcia Moreno katolikus érzülete és életmódja miatt szenvedett halált és «mint hitének s igaz keresztény honszeretetének áldozata esett el».

Az összeesküvők, kiket Urbina vezényelt Peruból, a perui követség házában tartották titkos összejöveteleiket. Már két izben kijelölték a gyilkos merénylet helyét és óráját; a gyilkosok is meg voltak már bizva; de véletlen események mindkét alkalommal az utolsó perczen megakadályozták a tett végrehajtását. Végre augusztus 6-át tűzték ki új határnapul s megállapodtak benne, hogy e napon a gyilkosok addig követik az elnököt, míg kedvező pillanatban végre nem hajthatják a merényletet. Ez a nap esetleg épen a hó első pénteke volt, melyet a szent Szív tiszteletére szokás szentelni. Moreno e nap reggelén már hajnali hat óraker szentmisét hallgatott és megáldozott. Dél tájban újra elhagyta házát s a kormánypalota felé indult. Útközben még betért apósa házába és épen itt tartózkodó nejétől gyöngéden elbucszott. Mielőtt a kormánypalotába ment, benézett az ezzel átellenben levő székesegyházba s ott az Oltáriszentség előtt egy ideig térden állva imádkozott; azután fölkel s a kormánypalota felé tartott. A gyilkosok most érkezettnek látták az időt. A kormánypalota oszlopcsarnokának lépcsőzetén Rayo, az egyik összeesküvő közeledett feléje; köszöntött az elnöknek s aztán mögötte lépdelt fölfelé a lépcsőn. Az oszlopcsarnok második oszlopánál Rayo hirtelen kardot rántott, rávágott az elnök fejére és széthasította koponyáját. Moreno megfordult s a mellén levő táskából ki akarta rántani revolverét; rendes szokása ellenére azonban kabátja történetesen be volt gombolva s miközben így pisztolyát kereste, Rayo új csapással szétvagdalta Moreno jobb kezét s egész jobb karját. Ugyanakkor más három összeesküvő revolverből tüzelt reá. Moreno igyekezett az egyik oszlopon megtámaszkodva védekezni, de ereje megfogyatkozott s ő a lépcsőcsarnok széléről lezuhant az utca kövezetére. Rayo utána rohant, hogy még jobban szétkaszabolja. «Isten nem hal meg!» — kiáltotta oda gyilkosának megtörő hangon az elnök — ez volt egyetlen s utolsó szava. Mindez néhány másodperc alatt folyt le. Moreno szárnysegéde azalatt elhozta az őrséget; mire Rayo menekülni próbált. Egy katona azonban utána iramodott és szuronyal átdöfte; ugyanakkor golyó is röpült át Rayo fején, úgyhogy a gyilkos még előbb lépett az örök

Biró elé, mint áldozata. Zsebében ott találták a Judás-díjat is: nagy értékű perui bankutalványokat.

Az elnök már csak néhány perczig élt. Az összesereglett nép hangos jajveszékeléssel kísérte a haldoklót a székesegyház előcsarnokába, hová az örök vitték. Ott a missiói kereszt lábánál, melyet alig egy éve saját vállán hordozott az elnök, ráadták még az utolsó kenetet s utána a nagy férfiú a keresztény államfők e gyönyörű példaképe, megszűnt élni. (1875 augusztus 6.) Jézus Szive péntekén, a szentegyház ajtajában, a kereszt lábánál halt meg, úgy, a mint kívánta: vérével pecsételve meg esküjét és jelszavát: «Hitemért és hazámért!»

Három napig feküdt ravatalán a nagy halott porhüvelye, diszörséggel környezve, a székesegyház hajójában. Egész Quito gyászba borult. Szakadatlanul jöttek a nép ezrei messze földről s egész körmeneteket alkotva, hogy meggyilkolt jötevőjüket, a szegények atyját, az elnyomottak oltalmát s a nép gondviselőjét még egyszer láthassák, bárha hidegen, merevülten s gyászravatalon. Ifjú országuk föllendülését, anyagi és erkölcsi ujjaébredésüket, földi s örök jólétük alapföltételeit köszönték neki. *B. B.*

Szent Paszkál életrajza

HUSZADIK FEJEZET.

Életében halott, halálában élő.

HALÁLLAL mindennek vége van. Ezt hangoztatják a hitetlenek, kik tagadják a lélek halhatatlanságát. A főnti mondás csak félig igaz. Vége van annak, ami véges, de ami örök, mint a halhatatlan lélek, annak nincs vége. Vége van a hatalomnak, tiszteletnek, gazdagságnak, szépségnek, tehetségnek — a sír mindezt elnyeli. Megholt királynak senki sem kéri kegyét. Nagy emberek ereklyéi előtt senki sem borul le, hogy azokat különös módon tisztelje. Csak a szenteknél van kivétel. Azokat főleg haláluk után tisztelik; közbenjárásukat kérik, ereklyéink előtt leborulnak. Mindezt miért? Mert halhatatlan lelkük megdicsőült, mint Isten barátai az embereknek, sok kegyelmet kieszközölhetnek. Ezek haláluk napján kezdenek igazán élni, miként az egyház is születésnapnak hívja a szentek elhalálzási napját: az égi haza születésnapjának. E naptól kezdődik a világ végéig meg nem szűnő munkálkodásuk, hirnevük, dicsőítésük.

Az isteni Mester, midőn a keresztfia fölmagasztaltatott, mindeneket magához vonzott. A szentek is, midőn szobraik az oltárookra helyeztetnek, magukhoz vonzzák a belőlük kiáradó csodálatos erőnél fogva a világ gyermekeit s megkezdődik itt a földön is halhatatlan életük. Népvándorlások indulnak dicsőséges sírjaikhoz, hogy közbenjárjanak mennyei és

földi javak szerzésében. S ők kegyelmeket és áldásokat osztogatnak s meg nem szűnnek az emberiség örökös jótevői lenni.

Mi segítségül hívjuk őket s ők sietnek kéréseinket meghallgatni, mintha csak a földön volnának. Mi tanácsot kérünk tőlük s ők felvilágosítanak minket. Mi megmutatjuk nekik sebeinket s ők meggyógyítják azokat. Ruháiknak egy darabkája, csontjaiknak parányi kis része elég, hogy csoda történjék. A szentek, az Istennek kegyeltjei, bár elhagytak minket, mégis közelebb vannak hozzánk, mint földi zárandokságuk idejében voltak, ők inkább a mieink most, mint életükben.

Talán egy szentnek a halála után sem mutatkozik ez a dicsőséges élei olyannyira, mint szent Paszkálé után. Ezér különböző helyről jöttek

Szent Szilveszter. Dec. 31.

Szent Borbála. Dec. 4.

a nyilatkozatok, melyek csodás gyógyulásokról, imameghallgatásokról s egyéb kegyelmekről szóltak. A szent közbenjárására történt esodák számszámra mennek. A boldoggáavatási pörnél 175 csoda szerepelt. A szenttéavatási pörnél még több vétetett föl, melyek leírása kötetekre menne.

A sok közül csak egy-kettőt említünk, amelyekből meggyőződhetünk, hogy szentünknek mily nagy hatalma van a mennyek Királyának udvarában. Dr. Benet orvos így szólt egy anyához, kinek fia igen közel állt a halálhoz: — Gyermeikén már senki sem segíthet. Ajánlja őt fel az Istennek. Az édesanya Szentünk segítségével bízva, így felelt: — Doktor úr, gyermekemmel elmegyek az én doktoromhoz! Paszkál testvérhez.

— Azt jól teszi asszonyom. Kérje az ő közbenjárását.

A szegény asszony Paszkál sírjához ment, kinek ereklyéjével érintette kis betegét és a gyermek azonnal meggyógyult.

Egy atya így szólt az egyházi bírósághoz: «Mennyi pénzt adtunk ki, csakhogy beteg leányunkat meggyógyíttathassuk. Hiába. Egy nap szent Paszkált hívtuk segítségül. Megmondtam leányomnak, hogy őbenne jobban bízom, mint az összes orvosokban. S lányom egyszerre meggyógyult».

Egy szegény asszony azt a nyilatkozatot tette: «Csak csont és bőr voltam, inkább csontváznak látszotam, mint élő lénynek. Összes pénzeimet orvosságokra költöttem. Végre szent Paszkálhoz fordultam. Éreztem, hogy erő jön testembe s e perctől fogva betegségem megszűnt. A nép így kiáltott föl:

— Éljen Paszkál testvér! Halál az orvosságokra! Az egész gyógy-szertáradat, jó asszony, dobd ki az ablakon!

Csakugyan. Az asszony lakására érve, a sok orvosságos üveget kidobálták, úgy hogy azok ezer darabra törtek.

Akiket szent Paszkál megsegített, csodálatosan meggyógyított, mintegy kötelességüknek tartották másokban is az iránta való nagy bizalmat fölkelteni. Ezek közt legbuzgóbb volt Saralla Katalin, ki -- hogy úgy mondjuk -- vadászott a betegekre, nyomorultakra és őket szent Paszkál sírjához vezette, vagy hozatta.

— Miután a szent engem csodálatosan meggyógyított — így szólt egykor — kötelességem, hogy szegény felebarátaimat ugyanazon szerencsében részesítsem,

Egy süket asszonyt rávett, hogy tartson szent Paszkál tiszteletére kilencedet. Az asszony ezt megtette. De eredmény nem látszott. Tartott egy második és harmadik kilencedet is, mely alatt minden este megkenté füleit a szentnek sírja előtt függő mécsesből vett olajjal. Erre fülei megnyíltak a hallásnak és ezentúl többé azt el nem vesztette.

Számtalanok azon csodák, melyeket a szent az édesanyák kérésére teljesített, meggyógyítva beteg gyermekeiket.

Néha a betegeknek megjelent. Így Hueskában egy kis leánynak, Ledesma Katalinnak, ki halálos betegségben feküdt. Katalin gyermeki hittel és bizalommal fordult szent Paszkálhoz. Egyszerre csak fölkiáltva, édesatyjához így szólt:

— Szent Paszkál megjelent, atyám, és meggyógyított engem.

Egy másik megjelenésről P. Cirujeda Jeromos, ferencrendi szerzetes, a következőkben számol be:

«Több mint egy hónap óta nagyfokú lázban feküdtem. Oly gyöngeség fogott el, hogy már fölgyógyulásomban kételkedni kezdtek. P. Ximenes, ki igen érdeklődött állapotom iránt, fölkeresett engem a riberei kolostorban.

— P. Provinciális, nagyon kérem, hozassa el szent Paszkál talárisát és tétesse ágyamra.

Amint ezt megtették, nagy bizalommal ragadtam meg azt mindkét

kezemmel és könnytelt szemekkel megcsókoltam. Az ujoncmester fölolvasta erre a szentről szóló evangéliumot és elvégeztük a betegek imáját. Bennem ezalatt oly érzés keletkezett, hogy biztosra vettem meggyógyulásomat. Erre rendtársaim magamra hagytak.

Éjjel felé ágyam előtt megjelent egy testvér a padló fölött lebegve.

— O, Paszkál testvér! — kiáltottam reá és sírva fakadtam — ó, Istennek nagy szolgája, esdekeld ki számomra az egészség kegyelmét és én megígérem neked, hogy egész életemben buzgón fogok az Ur Istennek szolgálni.

— Testvérem — válaszolá kedves mosollyal és kezét áldólag felém emelve — légy nyugodt! Meggyógyulsz szeptemberben, a szent Szűz ünnepén elhagysz a betegszobát és részt veszel a szentmisén.

Miután még egyszer megáldott, eltűnt s vele együtt heves lázam is. Nemsokára egyik valenciai kolostorba küldhettek levegőváltásra, honnan teljesen meggyógyulva térhettem haza.

Még két fontos dolgot kell fölemlítenünk. Az első az, hogy azon tanúk, kik a csodákat elbeszítették, valóban szavahihető emberek voltak. Erre különben nagyon ügyelt a boldoggá- és szenttéavatási ügyben kiküldött egyházi bíróság s csak szavahihető tanúk vallomását fogadták el eskü letétele mellett. A másik az, hogy vajjon a villareáli kolostor szerzeteseinek nem volt-e érdekükben az, hogy Paszkál sírjához az embereket összehússák s ebből anyagi vagy egyéb hasznot merítsenek? Az összes tanúk egyhangúlag azt vallották, hogy a villareáli szerzetesek csak tiszteletet érdemelnek és ki van zárva minden földi érdek, anyagi haszon vagy a népzarándoklatokkal való visszaélés. A legszebb magasztaló szavakkal nyilatkoztak a zárda lakóiról; főleg kiemelték teljes önzetlenségüket.

— Pénzt el sem fogadtak — miként a tanúk vallották — mert annyira féltették legnagyobb kincsüket: a szent szegénységet, szent Ferenc atyjuk örökségét. Ma is csak épúgy gyűjtenek alamizsnát, melyből fönntartják magukat, mint annakelőtte.

Dr. Benet ezt mondotta róluk:

— A szerzetesek valódi rabszolgák lettek, mióta szent Paszkál csodákat művel. Éjjel-nappal kell nekik a betegekhez sietni, a szentnek ereklyéivel a betegeket megérinteni s fölöttük az evangéliumot olvasni. Napközben pedig a sok ember annyi dolgot ad nekik, hogy alig tudják szabályaikat megtartani.

De mégis érdekükben volt a szerzeteseknek, hogy az embereket a szent sírjához vonzzák, mert ez Isten dicsőségére, a szentnek nagyobb tiszteletére s a számtalan zarándok lelki üdvösségére szolgált. De ez az érdek nem önző — ellenkezőleg: szent, mely a legnagyobb elismerésben kell hogy részesüljön.

Reviczky Aladár.

A Narenta völgyében.

BARÁCSONYESTE van. A holdvilág méla fénye bevilágít a vadregényes hegyszakadékokba és ezüsttel hinti be a völgyeket. A szegényes viskókból világosság árad ki, mintha dicsfényben égnének; ide jön el Jézus. Szegénység és szegénység mindenütt, mintha Bellehembem s Názáretben volnánk. A törökök majdnem minden templomot elpusztítottak Bosznia és Hercegovina határain, némelyikre többször is rávetették magukat,

Az első és egyetlen Jézus Szive-templom Boszniában.

úgy mint a szívtelen ember, ki a fölépített fecskefészket újra meg újra elpusztítja. Nincs ország, hol oly kevés volna a templom, mint Boszniában s ami kevés van, az legtöbbször olyan épület, ami már senkinek sem kell. Doboj városában a városi plébánia-templom egy fából összetákolts katonai barakk, melyet a magyar bakák készítettek az okkupáció idején táborozáskor. Potóci helységben a templom egy muzulmán csapszéknek az istállója volt. Amily szegények a templomok kívülről, olyan azok belseje és berendezése is. Van egy plébánia-templom, mely már ötven éve fönnáll és csak a múlt évben látott először vecsernyepalástot, ami valóságos ünnep volt; vannak templomok, hol csak egy fehér miseruha van, de az sem fehér már, hanem régi, használt volta miatt fekete.

Jézus Krisztus a bosnyák földnek legszegényebb lakója; oly szegény csak akkor volt, mikor a szentföldön járt. S szegénységében osztoznak papjai is. Állásuk, jövedelmük nincs, de azért örökké dolgoznak mindennapi s örökkévaló kenyéréért. Egy fiatal pap munkaközben halálosan megbetegedett; senki sem volt mellette. Ápolás, vigasztalás nélkül feküdt lócáján; mellette egy száraz cipő, melyről ő maga vágott időnként egy handzsárral egy-egy szeletet. Egy másik pap kórházban haldoklott. Az orvos megvizsgálta és kijelentette, hogy a betegség éhezés következménye. Volt egy pap, ki a múlt télen a jezsuita híthirdető állomás főnökének e levelet

A Narenta völgyében.

írta: «Eleddig magam számára semmit sem kértem, sikerült koldulás nélkül is valahogy keresztültörnöm magamat. De ez az esztendő rettenetes; a nyári szárazság mindent elpusztított és hivcimmal együtt éhezem. A ruhát, mely rajtam van, öt éve hordom már; ha segélyhez nem jutok, el kell adnom a lovamat, pedig a hűséges állat nélkülözhetetlen énnekem, ha az Úr testét viszem a betegek konyhájába. Ha ennek meg kell történnie, harminc kilométernyi utat kell majd sokszor gyalogolnom. Isten után legnagyobb boldogságom volna egy télkabát. Fáj, hogy panaszkodom, de a nyomor oly nagy, hogy a misebort is egy jószívű török adja nekem ingyen az egész esztendőben.»

Az Oltáriszentség gondviselése.

AZ OLTÁROK Istennek őrtornyai. Onnan veti be fényét a világba, hogy azok, kik a bűn sötétségében s a halál árnyékában bolyonganak, megtalálják az utat ő hozzá, ki az út igazság és élet, a világ világossága, a szomorúak vigasztalója. Városaink, falvaink legrégebb lakója Ő. Az Oltáriszentség már itt volt, midőn barbár őseink hazát szereztek. Ő ismeri tájainkat, hegyet, völgyet, annak minden zugát ép úgy, mint az emberi szív és gondolat minden titkos rejtekét. Minél tovább élek, minél tovább gondolkodom, annál inkább érzem, hogy egy titkos kéz vezeti életemet. S e kéz fogásáról, szorításáról érzem, hogy nem vagyok magam, hogy az a kéz milliókat vezet, milliók és milliók vágyait intézi, tartogatja. Ő az, ki bölcsen kormányoz, igazgat s e világot pusztulni nem engedi. Messze nyul ki e kéz s örökké dolgozik, az áldott titkos Gondviselés keze. Sok bűnös így nyert bűnbocsánatot, sokan így tértek meg, Ő kereste fel őket, az Oltáriszentség, járt-kelt, a jó pásztor kereste elveszett juhocskáit. S ő nem válogat, néki egyforma minden, minden egyaránt drága, keresni jött, azt a mi elveszett.

Az ezernyolczszázötvenedik év karácsonyának előestéjén kocsi robogott végig London utcáin. Mindenütt boldogság uralkodott. Fenyő és fagyöngy díszítette az otthonokat s égő gyertyák mellett várták a kis Jézus születését. A kocsi robogott. Egy előkelő urat kellett a kocsisnak kivinnie a várostól messze fekvő norvodi árvaházba. Utasa Grant Tamás püspök volt. Hideg idő volt. Az átfázott kocsis erősen verte kezeit a hóna alá, hogy a mozgás által kissé felmelegedjék. A püspök látta, mit mivel a kocsisa, megsajnálta. Aztán azt gondolta magában, hátha a lelke is úgy didereg, mint a teste szegénynek? Kinyitotta a kocsi ablakát, néhány résztvevő szó után beszédbe eredt a fiakkerossal. Hamarosan kivette belőle, hogy már bizony tíz éve nem gyónt.

— Ugyebár barátom — szól a püspök egész barátságosan — a mai karácsony ünneppel más életet kezd? Megigéri-e nekem, hogy még e héten a szentségekhez járul?

— Püspököm — feleli az ir kocsis — semmit sem tennék olyan szívesen, csak időm volna rá. Egy szabad perczem nincsen, mindig a lovaimmal vagyok elfoglalva. Ha nem vagyok az utcán, akkor az istállóban kell lennem.

— Elhiszem, fiam — mond a püspök — hogy úgy van. De a hol meg van a jóakarát, ott az Urísten megmutatja az utat. Állítsa csak meg egy kicsit a lovakat.

A kocsi megállt s a kocsis azon veszi magát észre, hogy a püspök mellette ül a bakon.

— Látja, barátom, milyen jó az Isten. Maga nem kereshette föl a papot, azért ide, a helyébe küldte Isten a gyóntató atyát. Fogjunk tehát hozzá, végezzen buzgó őszinte gyónást. Időnk van elég, senki sem zavar bennünket.

A kocsis keresztet vetett magára s elkezdett gyónni. Így mentek London felé. A lovak jól húztak. A csendes éjjelt semmi más nem zavarta, csak a kerekek zörgése és az ő beszédjük. Az égen a csillagok ragyogtak s az angyalok énekeltek: «Dicsőség magasságban Istennek s békesség a földön a jóakarató embereknek!»

~ ~ ~ Örök szentségtartó ~ ~ ~

(Folytatás.)

RISZTUS vére rájuk szállott. Jeruzsálem elpusztult, az ősi városban pataként ömlött a vér harminczhét évvel Krisztus keresztthalála után. Titus császár, kit szelidsége miatt az emberi nem gyönyörének neveznek, mint Vespasián császár hadvezére pusztította el Jeruzsálem városát s a templomot, mely Jézus testét be nem fogadta, úgy büntette a zsidókat, hogy a Golgota hegyén keresztrefeszítette őket, naponkint ötszázat, úgy hogy három hónap múlva Jeruzsálem környékén kipusztult az erdő, mert a fákból keresztet csináltak. Így lakolt a zsidó nép Krisztus keresztjeért s most szétszórva és közöttünk, mint a keresztáldozatnak élő tanujele.

Botrány volt nekik a kereszt, azért nem tudták szent Pálnak megbocsátani, hogy belőle, a legvérmesebb zsidóból, a kereszt követője lett. Konstantinápoly nagy patriarchái szent Germanus és aranyszájú szent János azt mondják, hogy Jeruzsálem nem láthatta a keresztben függő Megváltó arcát, mert az ő keresztje mi felénk nyugatra fordult: Erre lehelte ki lelkét s megáldotta a mi földünket s áldása nyomán élet fakadt. Lelkét reálehelte a földre és újjáteremtette a világot.

A szent kereszt megkezdette diadaltűját, az újjászületésnek, a haladásnak lett előfutára. A mit a világ előítéleteivel félszűrségével állít, azt áthuzza a kereszt és azért mondják s ismétlik annyiszor, hogy a kereszt csak dőreség. Nem, ő harczot hirdet; ezt hozta le a földre. A béke int feléd, de harczolj érte. Mennyeknek országa erőszakot szenved s csak az erőszakosok ragadják el ezt. Harczot hirdet a kereszt, mindennek, a mi megrögzött, mindannak a mi félszeg, mindannak a mi pogány, harczot hirdet a kereszt a szeretetnek és alázatosságnak jegyében. Ő az erőnek, az isteni mindenhatóságnak, a mindent átalakító isteni segítségnek kifejezője. Ő alatta élet árad, mert hisz az Úr teste van rajta. Králik Richárd a nagy költő mondotta: «Két világnézet küzd egymással,

Bejárat a betlehemi születési templomba.

az egyik keresztény, a másik pogány. A pogány műveltség jelképe a körbecsavarodó kigyó, egy zárt alak, csupa zürzavar, kigyó, mely zavarában, kínos állapotában még farkát is harapja. Ez a mi a paradicsomi bűnre emlékeztet! ez a pogány világnézet. Korlátot nem ismerő céltalanság, egymásba folyó körvonal, sima kényelem, boldog, de ép oly kinzó öntudatlanság.

A másik jelkép a kereszténységé: ez a kereszt. Ez nem kényelmet, ez erőszakot hirdet, mert mennyek országa erőszakot szenved. Itt nincsen ezéltalanság, de vannak ideálok, vannak célok, vannak igazságok, van mit kifejezni, ott van a két vonal, mely egymást keresztezi; az egyik, mely a mélységben gyökerezik, az alázatosságban, a hitben, de fölfelétör s az égfelé mutat, mert vannak ideáljai, tud reményleni a jövőben s bizik erejében. A másik vonal keresztezi ezt. A két kinyúló kar a szeretet, mely mindent magához ölel, mely összetartja az embereket, a családokat, az országokat, a tevékeny szeretet, mely nem teszi ölbe kezeit, hanem kitarja és dolgozik, forgatja a kalapácsot, a vésőt, a furót, a tűt, az ecsetet. Ilyenek vagyunk mi keresztények; már szent Ágoston utal rá. A kereszt a mi tanítónk, mintaképünk, világító fáklyánk és vezérünk: Ha megindul a körmenet virágvasárnapon, a kereszt megy elől, mert ez a fény, a mely vezet, világít, ez a tűz, mely életet ad. A kereszt a szeretet kifejezője, hiszen az örök szeretet, Krisztus teste van rajta. Ha mi nem leszünk olyanok, mint a kereszt, ha nem lesz bennünk szeretet, mely világít és melegít, hideg és sötét lesz körülöttünk s kiesik munkás kezünkből a kalapács, kiesik a furó, kiesik a fűrész, kiesik a tű, kiesik az ecset, megszűnik a munka s megszűnik az élet.

Erre vagyunk mi büszkék. Ezt hozta nekünk a kereszt; az ember annál nagyobb, mennél alázatosabb, annál több lenne a szolgálatkészség, annál több lenne a szeretet. Ezt hirdeti a kereszt bátran, mely megteremtette a keresztény szocializmust s odazúgja a világnak e szavakat:

A kicsapongó istenek halottak,

Koruk lejárt a dölyfös boldogoknak.

A szenvedők birják aztán a földet

S édes öröm lészen hullatni könyet.

Az erdő hallgatag, szelid magánya,

A búsulóknak lesz vigasztalása.

Ki, szomorú nem volt az mind pogány,

Ő rendelé ezt így a Golgotán.

Ő, a ki jámbor, irgalmas, szelid

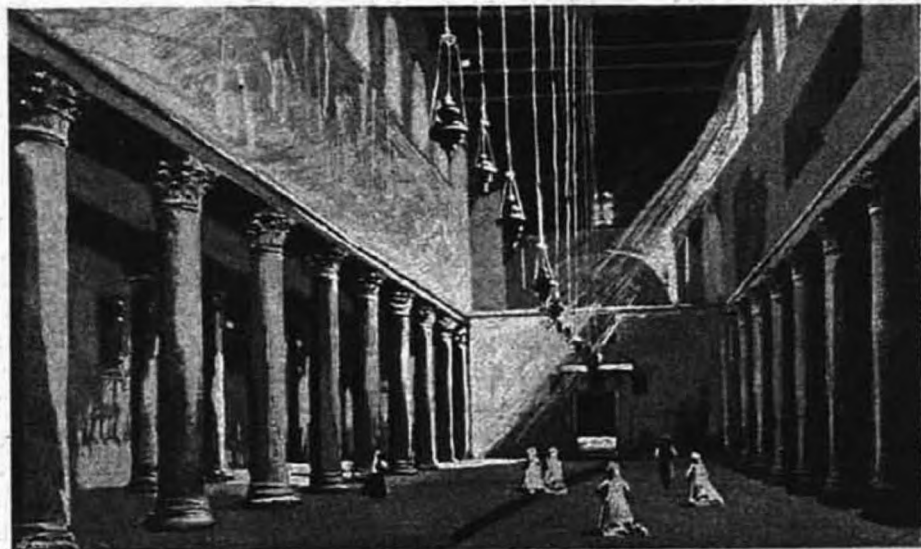
S elvette e világnak bűneit.

Dr. Makay Lajos.

Oltáriszentség és hitvédelem.

(Folytatás.)

TJABB érvet szolgáltat a világegyetemben észlelhető csodálatos rend és célszerűség. Ki ne tudná, hogy mindez rendezőt s céltudatos, bölcs alkotót tételez föl. A véletlen nem alkot rendet s célszerűséget. Vegyük csak szemügyre az emberi test csodálatos szervezetét s tökéletes működését. A lélek az éltető, a parancsoló, a kormányzó. A testet elhagyja akkor, midőn az már annyira megromlott, hogy nem használhatja. A testben birja a legtökéletesebb szerveket, melyeket fölhasznál, hogy az életet a testben fönnttarthassa. Fő szerve a szív, mellyel az élet savát, a vért az

A betlehemi Mária-templom belseje

erek rendkívül gazdag és érzékeny csatornahálózata segélyével a test minden részébe juttatja; az értelmi működés székhelye az agyvelő; ennek parancsait a gerincagy az ő számtalan elágazásaival, az idegekkel közvetíti a műhelyekbe, a test szerveibe; a hallószervek a hallóideg segélyével a hangbenyomásokat a központba, az agyba vezetik s így azok a lélek tudomására jutnak; a szemek, mint fényérzékeny lemezek, színes fölvételt eszközölnek a tárgyakról, tehát egészen hű képet nyernek, hacsak valami más külbehatalás ezt meg nem akadályozza; a látóideg ezt a kész munkát szintén

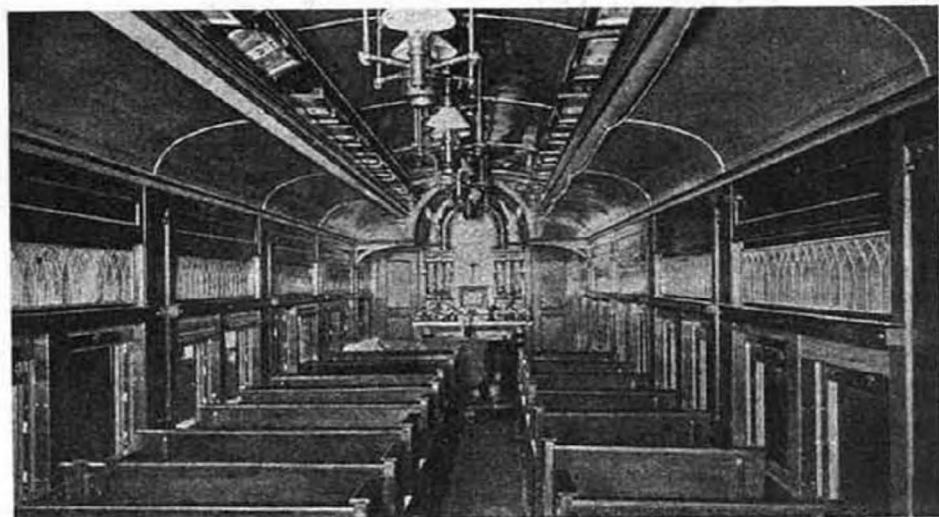

Karácsony a Passificon. Amerikai vasúti kápolna külseje.

az agynak szolgáltatja be; az emberi szervezet bir vegytani laboratóriummal is, itt a szaglász és izlés szervei vannak elfoglalva; önműködő szűrőtelepül a vese és bőr szolgál; a központi fűtőkészülék a gyomorrendszer, őrlőmalom a száj, ez fölprózza a fűtéshez szükséges anyagot; zenehangszer — orgona — a gégefő, melynek a tüdő szolgáltatja a szükséges levegőt, a gégető és hangszálak az orgona ezüsthangú sípjai; ad is oly hangot, minőt semmi más hangszer felül nem mőhat, de még meg sem közelíthet; a csontváz és izomrendszer emelő és átviteli gépezet. A csontváz fölépítésében a modern hidépítés legszellemesebb találmányait már mind föltalálhatjuk.* Hát nem tételez föl mindez céltudatos, bölcs Teremtőt? A vak véletlen hol a világon hozott létre ily művet? Hisz még egy gyujtódobozt sem létesített.

Vagy nézzük az állatok ösztönét. Linné szerint a szarvasmarha azon fűvek közül, melyekhez hozzáférhet, 276 fajtát eszik meg, míg 218-at érintetlenül hagy; a juh 728 fű közül 387 fajtát eszik meg; s az állat nem hibázza el étrendjét. Honnan van ez? Véletlen műve ez? Nem. Isten az ő akaratját közlé az állattal s ez ösztönszerűleg cselekszi meg azt.

Nézzük a csillagos eget! A földnek a naptól való távolsága 20 millió mérföld; a Véga csillag másodpercenként 15 kilométer sebességgel halad a mi földünk felé; a gyorsvonat másodpercenként 1–2 méternyi távol-

Az Oltárszentség diadalútja. Amerikai vasúti kápolna belseje.

ságot tesz meg; s a Véga elképzelhetetlen sebessége ellenére is csak 280.000 év múlva fogja elérni a földet; s ezen rettenetes útjában a legnagyobb pontossággal halad, nem ütközik össze egy másik csillaggal, mely őt letéríthetné kijelölt útjáról. Mindez a véletlen műve? Lehetetlen. A nap térfogata 1,300.000-szer nagyobb mint földünké; oly hőforrás ez, mely lehetővé teszi az életet e földön. Plató, a pogány tudós, azt mondta, hogy már az őskorban voltak olyanok, kik nyíltan megvallották: a természetben észlelhető szép berendezés szükségképen egy értelmes lény műve. Mi többet tudunk; tudjuk, hogy ezen értelmes lény Isten. Mindenütt a természetben a céleszmét látjuk, de ki oltotta az eszmét a természetbe s ki eszközölte azt, hogy a természet ennek megvalósításában eddig még soha sem hibázott? Csakis Isten.

Nézzük a növényvilágban mutatkozó célszerűséget. Az orchideák 400

neme s mintegy 6000 faja egészen a lepkékre s rovarokra van bízva; csak egyik fajtát az orchis pyramidalist, körülbelül 23 fajú pillangó keresi föl s eszközli rajta a termékenyítést ösztönszerűleg. Nem a véletlen műve ez, mert ez esetben ezek a növények már rég kipusztultak volna.*

Franciaországban a Languedoce, csatornában nagy mennyiségben tenyészik egy vízinövény, a vallisneri a superba; Budán a Lukácsfürdő melegvízforrásában 1876-ban honosult meg. Ennek virágai a víz alatt egy csigavonalakban hajlott száron nőnek. A megtermékenyítés idején — tehát máskor nem — a szár kiegyenesedik s a virágot a víz színe fölé emeli. Ha a beporzás megtörtént, a szár ismét összezsavarodik és az egész növény a víz alá merül, a hol tovább fejlődik. Hát mindez a véletlen műve? De nagy hitük van az istentagadóknak, hogy még ilyet is elhisznek! Igen, ők a legnagyobb képtelenséget is készséggel elhiszik, csak Isten létében nem akarnak hinni! Jóhiszeműséget nem igen tételezhetünk föl bennük.

Rousseau «Emil»-jében így nyilatkozik: «Micsoda oktalan föltevés az, hogy a világegyetemben észlelhető összhang a pusztá véletlen által mozgott anyagnak tervszerűtlen szerkezetéből kimagyarázható... Miért is hiszem, hogy a világot hatalmas és bölcs Akarat kormányozza».

Dr. Thiele, a berlini egyetemen a bölcsélet tanára, megnyitó előadásában így nyilatkozott: «Istenben és általa élünk, mozgunk és vagyunk».

Isten léte mellett bizonyít az emberiség közmegegyezése; ezért joggal írhatta már Cicero és Plutarchos is, hogy nincs a föld kerekiségén nép, a melynek nem volna tudomása egy fensőbb Lényről; ugyanezt elmondhatjuk napjainkban is.

Találónan jegyzi meg Saussaye: «A minden fölfogást nélkülöző emberfajokról ugyanazt mondhatjuk, a mit a beszélőképesség és tűz nélkül szükkölködőkről: ezeket csak bizonyos tudományos elméletekben találhatjuk föl, (Häckel) mert alkalmasnak látszik fölemlíteni őket, de a valóságban ezek nem léteznek». Az emberiség ezen közmegegyezéséből az következik, hogy a természetes, józan ész magától is rájön Isten létének ismeretére; máskülönb az emberiség ily közmegegyződésre soha sem jutott volna. Ugyanis ezt a tudatot nem rábeszéléssel ébresztették az emberekben, mert ez esetben nem volna általános ez a tudat. A kivétel csak erősíti a szabályt; ha tehát találunk is kivételesen olyanokat, kik úgy gondolják, úgy vélik, hogy nincs Isten, ezek csekély száma nem változtat a fölállított általános tételen; joggal mondhatom pl. hogy télen hideg van, nyáron meleg van, dacára annak, hogy nyáron is akadhat kivételesen hideg nap s viszont télen is akadhat kellemes időjárás, pl. március 15. körül, pedig akkor még tél van. A kiváló tudós, M. Müller, oxfordi egyet. tanár szerint

* Könnig Arthur: Természeti érvek Isten létéről.

100.000 ember közül alig akad egy, kinek ne volna vallása. A hol van vallás, ott létezik az istenség fogalma is.

Az istentagadók legnagyobb része pedig mellettünk bizonyít, midőn oly kitartással akarnák magukat s másokat meggyőzni arról, hogy nincs Isten; ez már mutatja, hogy nekik van tudomásuk Isten létéről; ha nem volna úgy közömbösen viselkednének. Azonkívül sokan a hitetlenek közül nem őszinték s nem vallják be különféle okokból, hogy szívük mélyén bennük is él a hit Isten létében. Miért támadják, miért káromolják ezek Istent? Mert hiszik, hogy van. Miért tagadják? Mert lelkükben megszólalt más hang, a benső sugalat: van Isten.

Joggal mondhatta Tylor: azon állítás, hogy vannak népek, melyek semmi vallással sem bírnak csakis félreértett s komoly, tudományos alapot nélkülöző érvekből vehető.

Tagadhatatlan tény továbbá, hogy minden emberben föltalálható a lelkiismeret szava, mely örök, változhatatlan s egyetemes erkölcsi törvény létezéséről tanuskodik. Honnan e törvény? Az anyag ily törvény alkotására képtelen, úgyszintén a véletlen is, mert akkor nem volna általános e törvény; pedig tényleg az, mert minden emberben él a tudat, hogy van erkölcsi jó, mely követésre méltó s erkölcsi rossz, mely kerülendő. Ezen erkölcsi törvény értelmes s általános tekintélyvel bíró törvényhozót tételez föl, másképp meg nem magyarázható. Vagyis más szóval kell lenni Istennek, ki e törvényt az emberek szívébe véste. Ez a józan észnek, a valódi tudománynak követelménye.

Azért már Kant is mondotta, hogy a csillagos ég fölöttünk s az erkölcsi törvény bennünk, tehát a vádoló és megnyugtató lelkiismeret, az embert Istenhez vezeti. Minek is vádolna lelkiismeretem, ha Isten nem léteznék s ugyan adta volna a törvényt, hogy a rosszat nem szabad cselekednem?

Akárhová nézünk, mindenütt Isten létének érveit találhatjuk föl s ha semmit sem nézünk, hanem csak helyen gondolkodunk s megfigyeljük lelkiismeretünket, okvetlen annak tudatára jövünk: van Isten!

Azért helyesen jegyezte meg Ritter, az újabb természettudomány megalkotója: «... minden tudomány, bármennyire osztályozzuk is és bármily élesen határoljuk is azokat egymástól, legmélyebb mélyén csak egy: a teremtmény himnusza a Teremtőhöz».* Bárhová megyünk, Istennel találkozunk.

Egyéb érveket is föl lehetne még említeni, pl. a lét teljességéből vett bizonyítékot Isten léte mellett, de lehetőleg röviden kell végeznünk. Jövő közleményünkben az istentagadók érveit fogjuk a tárgyi igazság

* L.: Dr. Prohászka O., A két világnézet. (Magyar Sion.)

fényénél megvilágítani. S hogy e közlemény célját teljesen elérje, hódoljunk meg a tudomány érveivel is fényesen igazolt Istenünk előtt, imádjuk Őt s szolgáljunk Neki. Föltaláljuk Őt az Eucharisziában, itt vár imádóira, híveire, itt bőségesebben osztja kegyeit, mint másutt, itt Ő egyszermind lelki táplálékunk, hogy a hitkételyekkel szemben tántoríthatatlanul legyünk a szenvedélyekkel szemben állhatatosak a tiszta erkölcs utjain s megpróbáltatások s szenvedések közepette edzettek s erősek; itt találjuk meg Krisztust, ki egy lényegű az Atyával s Szentlélekkel s ez a Krisztus lesz vezérünk, mesterünk s lelkünk jó pásztorá. *Tichy Sándor C. M.*

Röptében a nagyvilág körül.

Örömtüzek a Hegyalján. Mikor XIV. Benedek pápa tokaji borral misézett, megáldotta azt a földet, ahol oly drága kincs terem; s a derék tokajiak érezték is Isten áldását, mindenük megvolt: jó termés, jó hírnév, jókedv, munka, jóbarátság; csak egy hiányzott, egyért fájt a szívök: az örökkévaló kenyérnek, amelyért dolgoztak, nem volt méltó lakhelye. Tokajban új templomot építenek. Régi vágya teljesül ezzel a tokaji katolikus egyházközségnek, mert a régi templom omladozó falai már ugyancsak hirdették, hogy Isten dicsőségéhez méltó házat építsen a hívők serege. Novemberben ment végbe az ujonnan épülő templom alapkövetéti ünnepe. A megáldást ezernyi néptömeg jelenlétében Karniss István plébános végezte, ki az ünnepélyes aktus után szép beszédet intézett a megjelentekhez. A templom építésére 110.000 koronát fordítanak és 1910. július havában lesz készen. Az új templom építése körül első sorban Karniss plébános szerzett érdemeket, aki köztisztületben álló társadalmi tevékenysége körében mindent elkövetett az anyagi nehézségek legyőzésére.

India. Első áldozók katekizmus-versenye. A meliaporai megyéspüspök kápolnát építtetett az indián árvaháznak. A kápolnába mindjárt beállították a Segítőszűz Mária szobrát. A kis indiánfiúk szivesebben ájtatoskodnak a kápolnában, mintsem a közeli püspöki templomban. Vetélkedve ékesítik a Szentséges Szűz oltárát és szobrát. A házat csak nemrég vették birtokukba a Szaléziák. Mikor idejöttek, húsz kisebb-nagyobb fiú még nem járult az első szentáldozáshoz. Az egyik kitanult tolvaj volt, mindent ellopott, amit a szeme meglátott, a másik naponként legalább egyszer verekedett, semmi szidás nem fogott rajta. Szentáldozás után egészen megváltoztak.

Nemrég katekizmusverseny volt közöttük. A versenyen megjelent a püspök, a fiúk énekkel fogadták. Másfél óráig tartott a verseny. A kérdezők másfél óráig forgatták a katekizmust. A győzhetlent, vagyis aki a többit mind legyőzte feleletével, maga a püspök koszorúzta meg.

Vasárnapi mise és a tekintetes vármegye. Somogy vármegye a nemzeti eucharisztikus tradíciók letéteményese. Itt verte le Szent István király Jézus nevének ellenségeit és templomokat épített a füstölgő áldozatok romjain. A népben él ez a tudat s most is buzgó híve az állami élet összetartó erejének az Oltáriszentségnek. A vármegye alispánhelyettese a napokban köriratot bocsátott ki, mely hazai törvényeink szellemében a vasárnap megszentelését régi nagy időkhöz méltó lovagiassággal védi meg; a főjegyző körirata így hangzik:

«Valamennyi főszolgabíró úrnak! Tudomásomra jutott, hogy a községi és körjegyzők vasár- és ünnepnapokon azért, hogy feleket istentisztelet, mise alatt fogadnak, sőt megidéznek ügyeik letárgyalására, a lakóságot vallási kötelemük teljesítésében sokban akadályozzák. Midőn ma a nemzetközi szocializmus ugyis felforgatással fenyegeti a társadalmi rendet, fokozott buzgósággal kell a vallás megtartása fölött őrködni, mert egyedül a vallás vigasztaló igéi képesek a személyeket féken tartani. Ez okból fölhevonom uraságtokat, miszerint a kör- és községi jegyzőket utasítsák, hogy feleknek egyházi istentiszteletek idején való elfoglalásától tartózkodjanak és általában erre, valamint a vasár- és ünnepnap munkaszünetelésre vonatkozó rendelkezések megszegésére példát ne nyújtsanak, uraságtok annak betartását ellenőrizték és a mulasztók ellen kellő megtorlással járjanak el. Kaposvár, 1909. november 11. Alispán helyett: *Plachner*, főjegyző.

A francia forradalom emlékei. Vége a szalonmiséknek. Mint a francia katolikus lapok jelzik, Pamiersben most temették el az utolsó «Chambristes»-et. E néven: «Chambristes» azokat a franciákat illették, kik Mgr. de Canlet janzenista városában a nagy forradalom idején a szentségeket nem fogadták el s az «assermentes» (pápahű) papok miséjére nem mentek el; a forradalom lezajlása után pedig egész napjainkig nem ismerték el a konkordatumos papokat. A chambristes-eknek száma egykoron igen nagy volt s különösen Poitiers-ben XIII. Leo alatt a városi tanácsot is hatalmukba kerítették. Lassan-lassan azonban ez is mint megannyi más szakadárság kiveszett és nyomtalanul eltűnt. Az utolsó, most eltemetett chambriste-nak neve: Madame Lafont, tehát egy asszony; hetvenhat évet élt. Temetése természetesen egyházi asszisztencia nélkül folyt le.

Miben áll a Chambriste izmus? Abban, hogy miután papra és templomra nincs szükség, mindenki otthon a szobájában, innen a név is, önmaga végzi el a misét, egyéb istentiszteletet s önmagának szolgáltatja ki a szentségeket, maga magát áldoztatja meg stb. Egyszóval hitelvi szempontból semmi más különbség nem állott fenn, csupán az egyház pap küldetési jogát nem ismerték el. Mindenesetre érdekes, hogy ez a csodabogár több, mint egy századon át fenn tudott maradni; most azonban «az utolsó mohikánnal» bizonyára a föltámadás reménye nélkül örökre sírba szállott.

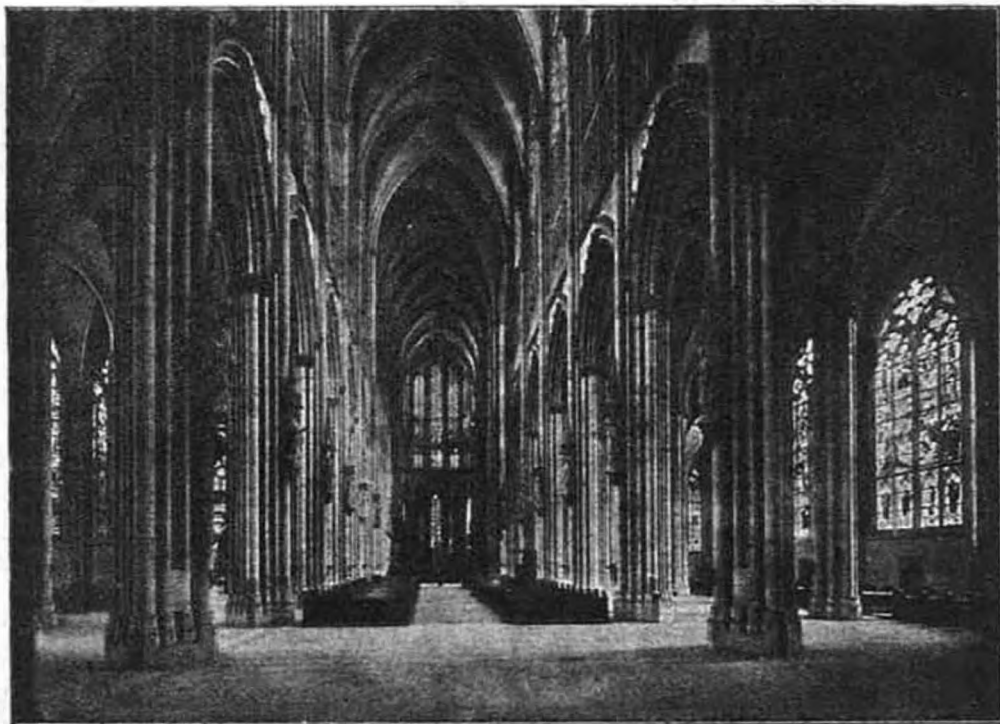
A londoni polgármester ebédelőtti imája. A város által a portugál királynak följánlott lunchön Sir John Knill lordmajor, udvari káplánjával az étkezés előtt s után hangosan elmondatta latinul az asztali imádságot. Nagyon régen nem történt már ily dolog a Guildhallban adott ebédek alkalmával. Amikor a katolikus John Knillt London polgármesterévé választották, a katolikusok és protestánsok sokat tanakodtak azon, vajjon az új lordmajor hivatalos minőségben részt fog-e venni a katolikus istentiszteleten. Erre a kérdésre Sir John Knill most vasárnap adta meg a választ, amikor nejével együtt hivatalos jelvényeivel és négylovas díszhintón elhajtattott a southwarki katolikus székesegyházba, ahol a southwarki püspök fényes segédlettel ünnepi nagymisét mondott. Angol katolikus körökben nagy örömmel fogadják, hogy London polgármestere hivatalos minőségben sem tagadja meg a katolikus voltát.

Messina jövője. Egy évvel ezelőtt borzasztó karácsonya volt Messinának; egy végzetes istenkáromlás rombadöntötte a szirének hazájának legszebb ékességét. Az engesztelés fogja Messinát ujjaalkotni: az Oltáriszentség imádása fogja azt ujjíateremteni. Egy égbenyuló torony fogja hirdetni az ég és föld békéjét. D'Arrigo messinai érsek az egyházi, városi és állami hivatalok képviselői jelenlétében, nagy ünnepély keretében tette le a messinai engesztelési templom alapkövét. A templom építésének eszméje Orione Alajos tartanai apától származik. Orione a földrengés után azonnal Messinába sietett s mikor meglátta a rombadőlt várost és a nagy nyomort, akkor fogamzott agyában, mintegy isteni sugallatra az engesztelési templom építkezésének magasztos gondolata. A gondolatot tett követte. Az apát úr ó Szentségének a pápának írt tervéről: A templom költségeit gyűjtés útján akarom megszerezni — írta egyebek közt. A szentegyházban négy oltárt szándékozom építeni és pedig Krisztus Urunk, Szűz Mária és szent József részére. Egy külön oltárt pedig a tisztító tűzben szenvedő lelkek javára. Végül kérte a pápát, hogy adja meg a templomnak, azon búcsut, amellyel a gregorián oltár a Szent-Cyriakus katakombában bír. Továbbá, hogy azok, akik a templomban az áldozás vagy bérmálás szentségében részesülnek a tisztító tűzben szenvedő lelkek részére teljes búcsut nyerjenek. A pápa külön audiencián fogadta Orione apátot, megáldotta tervét és megadta neki a kért engedményeket. Orione a templom részére már tekintélyes összeget gyűjtött s újabb terve az, hogy árvaházakat is fog építeni.

Amerikai köszénbányák titkai. Egy szentségimádó pap csodás élettörténetéről szólnak e sorok. Látni fogjuk, mint nyúlt bele egy titkos áldott kéz a tárnák mélyébe s mint kereste ki magának a legszebb lelket, hogy vele lelkeket mentsen. Egy pap, ki köszénmunkás volt s ki fekete gyémántokat bányászott a földből, hogy világosságot, melegséget

hozzon az embereknek. Most is azt teszi, csakhogy az oltárról hófehér ragyogó ostyákkal.

Érdekes vendége volt Mac Eachen Alajos Roderik Columbus egyházmegyei lelkész személyében a kalocsa érseknek. Mac Eachen (Makitsen) serdülő ifjú korában, apja betegsége miatt megszakította tanulmányait és hogy szüleit és testvéreit fönntartsa, hat éven keresztül Ochio állam területén

A kölni dóm belseje a három napkeleti bölcsek sírjával. Oltárukon minden karácsonykor fényes szentségimádás tartatik. (*Ewige Anbetung* című folyóiratról.)

kőszénbányákban, mint bányamunkás dolgozott; majd folytatta tanulmányait s e célból átjött Innsbruckba és pappá lett. A kolombusi püspök a kiváló nyelvérzéssel megáldott ifjú papját hazánkba is elküldte, hol tizenegy hónap alatt a magyar és tót nyelvet teljesen elsajátította. Utóbb Bartonba küldte lelkésznek azzal, hogy ezenkívül még Mayuard, Fairpoint, Black Oak és Flushmig községekben is a hiveket lelki gondozásban részesítse. E helyek közül csak Bartonban volt kis kápolna. Templom, iskola, plébánia sehol. Fentartásáról magának kellett gondoskodnia. Mac Eachen

tehát a munkások közé elegyedett és iparkodott őket vallási kötelmeik teljesítésére bírni. Magánházakba gyűjtötte össze, ott prédikált is, misézett nekik. Black Oakban meg épen a villanygyár gépei közt volt kénytelen kora reggel misézni és áldoztatni a munkásokat, hogy hét órára, mikor a munka kezdődik, már akadálytalanul dolgozhassanak. Mintegy öt-hatszáz magyar munkás van e községben, akik hamarosan megkedvelték őt, mert szívesen foglalkozott velük. A magyarokon kívül tótok, lengyelek, csehek, németek, olaszok, litvánok, franciák és amerikaiak vannak a hivei közt, akikkel mind saját anyanyelvén tud beszélni. Vasárnaponként mindig két misét mond és legalább négy nyelven prédikál, mert a különféle nemzetbeli hitek nagyon féltékenyek egymásra. Vigyáznia kell, hogy mind-egyiknek egyformán jusson ki a prédikációból. A hitközségi gyűléseket is 4–5 nyelven kell tartani, mert a szegény bevándorlók legnagyobb része nem ért angolul.

A katolikus hitek összesen 3000-en vannak. A hitek buzgóságának növekedése szükségessé tette azt, hogy mind az öt helyen templomokat, továbbá két iskolát és egy zárdát s végül Bartonban lelkészlakot építsen. Öt év alatt mindezt létesítette a hitek adományaiból. Jelenleg már csak 20.000 korona adósság áll fenn, ami körülbelül két év alatt fedezve lesz. Magától értetik, hogy ez óriási munkával járt, mi a 36 éves ember erejét is kimeríti. A fiatal papnak emiatt az orvosok légváltózt ajánlottak. Így került vissza pár hónapra Városházára, kinek székesfehérvári püspöksége idején a magyar nyelvet elsajátította s most megerősödve, újból visszautazott Amerikába, hogy a szegény magyar kivándorlóknak legyen támasza.

Egy színésznő vallomásai.

SOK MŰVÉSZ kereste az örök szépet s megtalálta az oltáron. A szentély színterén hatalmas drámai mozzanatok ragadták meg a művészi lelket és ellenállhatatlanul vonták az élet művészetének, az alakító művészetnek ősi forrásához, az Oltáriszentséghez. Sokat beszélnek most Franciaországban a párisi színházakban jól ismert, amerikai származású miss Mary Garden énekesnő katolizálásáról.

Mi bemutatjuk a színpadok kedveltjét olvasóinknak, hogy tanuljunk vallomásaiból, melyeket a szentmiséről tett. A Liberté szerkesztőjének ezeket felelte:

— Hogyan történhetett ez, kérdezi ön? Egyszerűen úgy, hogy a katolikus vallás egészen elragadott. Protestáns vagyok, de a protestantizmus nagyon hideg valami. Nincs kultusza. Szertartásai nem melegítik föl a szívet. Míg

kis leányok vagyunk, megtanuljuk, amit a szülők mondanak. De ha felnőttünk s oly korban vagyunk, hogy gondolkozunk, magunk választhatjuk meg magunknak a vallásunkat. Ez az egész.

Már régebben éreztem bizonyos meghatottságot, amint Madeleineben naponkint misét hallgattam. De az igazi meggyőződéshez Olaszországban jutottam, hol egy utazást tettem automobilon. Ha tudná, mennyi szép kápolna van ott! Oly jól érezzük, amint lelkünkben a legnagyobb szomorúság is megenyhül itt. És aztán, ebben az országban, ahol oly végtelen nagy a nyomorúság s oly vadképű emberek vannak, meglepett az is, amidőn láttam, mennyire képes a katolikus vallás a gonosztetteket megakadályozni. Katolikus akarok tehát lenni.

A Gaulois intervjúra meg így felelt:

— Lássá, én mindig hívő lélek voltam. Protestánsnak születtem, de ennek a vallásnak szertartásai nem elégítették úgy ki lelkemet, mint ahogyan vártam.

A protestáns templom nem szólt lelkemhez. Hidegnek találtam, míg ha a Madeleineből távoztam, hova gyakran betértem, vagy a Notre-Dame-ban vettem részt valami szertartáson, bizonyos melegség fogott el, mely meghatotta lelkemet s egészen betöltött. Így például nagy különbséget találtam a protestáns és a katolikus templomban végbement esküvő között. A múlt évben Olaszországban jártam. Meglátogattam ezen ország leghíresebb templomait s lelkesedésem csak nyert erőben a katolikus vallás e nyilvános megnyilatkozásai előtt, melyek szárnyat adnak a képzeletnek s fölemelik a szívet. Egy izben barátaim előtt beszéltem eme meghatottságról, ezekről az érzelmekről, melyek itt elfogtak s egyikük azonnal azt kérdezte: Miért nem lesz tehát katolikus?

Foglalkozom e gondolattal — felelém s mióta bátorságot vettem magamnak, hogy ezt a vallomást tegyem, erősebbnek érzem magamat s elhatározásom megfogamzott.

A kérdésre: De csak nem akar búcsút mondani a színháznak?

— Eszem ágában sincs — felelé — nagyon szeretem színházamat és azt hiszem, hogy az ember lehet jó színésznő és jó katolikus is egyúttal.

— És mikor szándékozik e lépést megtenni?

— Ha visszatértem Amerikából, mert a jövő szerdán elutazom. S ha ismét visszatértem Párisba, úgy fogom tanulni a katekizmusomat, mintha 15 éves lennék és meglátja, tökéletes hitujonc leszek. S úgy érzem, nagyon boldog fogok lenni, ha majd elmondhatom, hogy katolikus vagyok. És ha Strauss Rikárd Salomé-ját az operában elénekeltem, minden vágyam egy oly szerepben összpontosul, amelyben kifejezhetném az érzelmeket, melyek arra indítottak, hogy új vallásomat vegyem föl.

E. K.

Gyermekek világa

AZT MONDJÁK, három dolog maradt meg az elvesztett paradicsomból: a csillag, a virág s a gyermek szeme. Ez a három környezi az Oltáriszentséget, az élet fáját, mely a parányi gyermeknek örök életet ígér. A gyermeket leköti a rendkívüli, a csoda; azért szereti az Oltáriszentséget, az örökké megújuló csodát, szive-lelke hozzánő, mint repkény a fához és sajátos légkörében érzi magát. Örül neki, mint a karácsonyfának, gyermeknek látja a kis Jézust is, ki ott szendereg az Oltáriszentség színeiben s ott nézi, ott bámulja, ott imádja szüntelen. A szentek gyermekkorukban nagyon szerettek időzni az Oltáriszentség előtt. Pillantsunk be a szent gyermekek játszótérére s lássuk a csodás, örökszép gyermeki világot.

Szent Terézia gyermekkorában órákhosszat térdelt a szentség előtt. S mikor már telidesteli volt a lelke a boldogság mámorával, elővette hegedűjét, letérdelt az oltár legfelső lépcsőjére és hegedült szépen, szívhez szólóan, amint az Isten néki adta, hol lassan, hol sebesebben s gyönyörködtette az Oltáriszentség kised gyermekét. Elragadtatásában túlvilági hangokat csalt ki a húrokból, béke, nyugalom szállt szívébe s lelke egybeolvadt az isteni gyermek lelkével. Csodálatos világ, hol mindenki megtalálja lelke édes nyugalomát. A gyermek legjobban érti meg a gyermeket, s nem csoda, ha oly sok gyermegről olvassuk, hogy órákhosszat tudott időzni a kis Jézus bölcsője előtt, az öröklámpa fényénél.

Hétszáz évvel ezelőtt történt a szent Kölnben. Kis gyermek járogatott el a rajnaparti Mária-templomba. Hermann Józsefnek hívták; egyedüli öröme a templom Mária-szobra volt. Órákig elnézte az Istenanya kezében levő gyermeket s amije volt, szívesen megosztotta övele. Hozott neki virágot, játékot s minden tőle telhető ajándékot; letette azt a szobor elé s otthagya emlékebe. Búsult, hogy a kis Jézus nem vette föl azokat. De egyszer azután meglepetés érte. Almát hozott a templomba, letérdelt, imádkozott s imája végén odanyújtotta a gyümölcsöt a kis Jézuskának. Szívesen mondott le róla, szívesen bőjtölt ócette. S ime, a kis Jézus megmozdul, kinyújtja kezét és megsimogatja, megáldja kis játszótársát s elfogadja az almát s mosolyog reá. Szűz Mária is helyeslőleg bólint fejével s a gyermek boldogan tartotta kezét Jézus kezében s a legszebb ajándékot adta át neki, amit adhatott: szívét, lelkét, egész életét. Szerzetes lett s most a szentek között tiszteli az Egyház.

Eymard, a szentségimádó papok társulatának alapítója gyermekkorában, mikor még csak három-négyéves volt, sokszor eltűnt hazulról. Keresték, tűvé tették érte az egész házat, sehol. Végre estefelé megtalálták őt a templom padozatán kuporodva; mikor aztán kérdezték, mit keres itt,

azt felelte: Jézuskát hallgatom. S el sem akart menni, s mikor elvonszolták, újra meg újra visszanézett, mert nem bírta elfeledni a kis Jézus arcát.

A kis Majella Gellért legkedvesebb játszótársa az Oltáriszentség gyermeke volt. Sokszor elment az oltár elé s úgy érezte magát, mint az erdő hűsén, vagy a bársonyos pázsiton. Boldog örömmel nézte Jézuskát, s midőn a szentostya mindjobban megelevenedett előtte, mosolyogni kezdett, fogócskát, bujócskát játszott, s egyszer már annyira mulatott, hogy a kis Jézuskának azt találta mondani: Te kis bohó! Amiért azután a kis Jézus az ő arcát simogatta meg s így áldotta meg a kis játszótársat. Igazán bájos gyermekvilág.

Sevillában a gyermekek táncot járnak az Oltáriszentség előtt, zenélnek, énekelnek néki s gyönyörködtetik őt, mint karácsony éjjelén a pásztorok éneke, vagy a három napkeleti király ragyogó karavánjának mélabús zenéje.

M. L.

Harc a templomokért.

VIHAROS közgyűlése volt november végén a főváros törvényhatósági bizottságának. Az angolkisasszonyok és a domonkosok házához építendő fővárosi templomok segélyezése volt tárgyalásra kitzüve. Küzdelemben került. Két világnézet csapott össze s harcot vítt egymással, harcot, melynek hullámai a városháza falain is kicsaptak s mozgásba hozták a szenvedelmeket. A harcból győzedelmesen emelkedett ki az emberi ideálok legmagasabbika, a legfőbbesebb Oltáriszentség. Az evangélium szavai szerint ez a jel, kinek ellene mondanak. Hatalmas harc volt ez. Egy pillanatra lehullott a függöny s láttatni engedte a sziveket mozgó hatalmakat s a tömkelegbe bevilágított a társadalom összetartó erejének, az Oltáriszentségnek fénylő sugára; ez a sugár föllobbantotta a katolikus öntudatot és győzött az ügy! Győztél, Galileai!

A közgyűlés folyamán dr. Szalay Mihály gúnyos hangon támada a vallás-erkölcsös nevelést. Külföldi példákra hivatkozik, majd pedig a templomok ellen támad. Szalay szerint fölösleges a templom, mert imádkozni mindenütt lehet. Tiszteletlen hangon beszélt azután az Istenről és a szertartásokat gúnyolta. Tiltakozik minden fillér segély ellen, melyet templomokra szánnak. Nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy fényes templomokat építsenek és nem fogja megengedni, hogy a város pénzén emeljenek templomot. Diplomátikus fogásnak mondja azt, hogy a tanács először a zsidó templom ügyét vitte a közgyűlés elé, hogy így a katolikusok részére adandó segélyek akadálytalanul szavaztassanak meg. Elismeri, hogy a városnak vannak némi kegyúri kötelességei is, de szerinte ez nem

okolja meg azt, hogy segélyeket adjon a közgyűlés. Beszédét, melyet mindvégig zajos ellentmondás kísért, a következő gúnyos szavakkal végezte be: Nem azért vagyunk itt, hogy egymás hitéletét emeljük a város pénzén.

A beszéd végén csak néhány notórius demokrata szabadkőműves tapsolt. A többiek tartózkodtak a tetszésnyilvánítástól, látva a nagy fölháborodást, melyet Szalay vallástgyalázó beszéde keltett. Sokan még a beszéd alatt tüntetőleg kivonultak a közgyűlési teremből.

Dr. *Eulenburg* Salamon szólalt föl ezután és néhány megjegyzést tett Szalay kirohanásaira. A felekezeti iskoláknak történelmi alapjuk van. Ezt nem lehet egyszerűen szivaccsal letörölni. A külföldi példák és különösen az angol példa, melyre Szalay hivatkozott, épen azt bizonyítják, hogy más országokban a községek sokkal jobban méltányolják a felekezet, iskolák előnyeit és azokra sokkal több pénzt is áldoznak. A templomok ügyével sem lehet úgy elbánni, mint ahogy Szalay szeretné. Az eddigi gyakorlat fönntartását kívánja.

Kánter Károly prelátus kijelenti, hogy nekünk katolikusoknak a legszigorúbban állást kell foglalnunk azokkal a fölszólalásokkal szemben, melyek egy idő óta a közgyűlési teremben elhangzottak. Megnyugtató-sunkra szolgál azonban — mondotta — hogy meggyőződésünk szerint ezen fölszólalások nem a mi táborunkból hangzanak el. Nem a keresztény tábor hirdeti azon romboló elvet.

E percben óriási zaj támadt a közgyűlési teremben. A demokrata-párt zsidó tagjai megérezték, hogy mire céloz *Kánter* és ezért iszonyú botrányt csaptak. A padokat verték és karban ordították:

— Hát melyik az a másik tábor?

— Nevezze meg!

Már-már úgy látszott, hogy a tárgyalást nem lehet folytatni, míg végre az elnöklő főpolgármesternek sikerült csöndet csinálni és *Kánter* folytathatta beszédét.

— Azon elvnek hiva vagyok — mondotta — hogy minden törvényhatóság köteles a lakosság érdekeit szolgálni. A vallásos érzés ébrentartása és fejlesztése pedig elsőrendű érdeke a polgárságnak, mely ezzel közelebb jut földi boldogulásához és érdeke az országnak, mert vallástalan ember nem lehet a hazának hű polgára.

Erre megint találva érezték magukat a demokraták és irtózatosszivajban törték ki. A leghangosabb most dr. Szalay Mihály volt, aki pedig beszédében többször erélyesen megkövetelte, hogy respektálva szólásjogát, csöndben hallgassák meg. Ezt most más szónokkal szemben azonban nem akarta érvényesíteni és végre is az elnöknek kellett őt rendre inteni.

Kánter beszéde további során kijelentette, hogy nekünk katolikusok-

nak kivételes helyzetünk van. Történelmi jogaink vannak, melyeket a fővárosnak respektálnia kell. A katolikusoknak számarányuknak megfelelő számú templomuk a fővárosban nincsen. A VII. kerületben, ahol mintegy százezer katolikus hívő él, egyetlen egy katolikus templom van. *Feleki Hugó* (közbeszól): Nem kell templom! Kórházat kérünk! *Kánter Károly*: Vannak kórházaink is. Ott van az Erzsébet-kórház, ott vannak az irgalmasok. Tessék megnézni, hogy mennyit tesznek ezek és ott vannak az összes kórházakban a mi apácáink.

Mi hoztuk ide a vagyonunkat, mi emeltük föl ezt a várost. Tessék, gyakorolja a patronátusból folyó kötelességeit. Midőn a közgyűlés valamely szerzetnek templomépítésre segítyt ad, csak a patronátusi terheken könnyít. Én is azt tartom, hogy inkább nagyobb, mint fényes templomaink legyenek, de kérдем, hogy egy lipótvárosi bazilika nem disze és büszkesége-e a fővárosnak? Nincs értelmük ezen mesterségesen szított ellentéteknek. Ha a valláserkölcsi nevelésről és a vallási buzgóság fejlesztéséről van szó, az egész főváros polgárságának együtt kell éreznie, mert ezek elsőrangú tényezők egy város egészséges fejlődésében. Ezen tényezők nélkül Budapestből sohasem lesz olyan világváros, mely gáncs nélkül állhat meg a külföld bíráló szeme előtt.

A közgyűlés Kánter beszéde után percekig tapsolt és éljenzett s mi, kik egy évtized óta meggyőződéssel hirdetjük, hogy az eucharisztikus eszméket a társadalmi életbe is be kell vinni s a hatalmas zászlót a közélet arenáján kell diadalra juttatni: lelkesedéssel üdvözljük az Oltári-szentségnek lelkes gárdáját s a gárda vezérét.

Az asztali imádság.

CARRAGONIAI ALFONZ király († 1458.) nagy szomorúságára észrevette, hogy nemes apródjai az asztali imát elhanyagolják. Meghívta tehát őket mind valamennyit ebédre és jelt adott az étkezés kezdetéhez. Az apródok közül egynek sem jutott eszébe, keresztet vetni és imádkozni. Egyszerre egy rongyos koldus jelent meg hivatlanul az asztalnál és se szó, se beszéd, leült s evett ivott. Az apródok megbotránkoztak e szemtelenségen s a királyra néztek, hogy nem utasítja-e ki a tolakodót. A király azonban, ki a koldus megjelenését titkon elrendelte, hallgatott. A hivatlan vendég jóllakás után köszönés nélkül távozott. «Utálatos ember!» mormogták az apródok. Ekkor Alfonz fölállt és így szólt: «A mily utálatos és szemtelen ez a koldus, épp olyanok voltatok eddig ti is. Mindennap leültök a mennyei atya asztalához, kérés nélkül és távoztok köszönés nélkül. Szégyeljétek magatokat».

EGYESÜLETI ÉLET

Nyolcvan év után. Szeptemberi számunkban külön cikkben ünnepeltük *Zichy* Nándor grófot, a gyakori áldozás apostolát. November 14-én, vasárnap az Örökimádás templomában az Oltáregyesület tagjai közös szent áldozást végeztek a jubileum alkalmából; nov. 18-án, a nagynevű apostol születésének évfordulóján az Oltáregyesület a következő táviratban üdvözölte:

A Budapesti Központi Oltáregyesület tagjai az Örökimádás templomban közös szent áldozásunkat és a mai közös isteni tiszteletet, összes ajátosságait egy szív, egy lélekkel ajánljuk fel Excellenciáért, az egyház és haza nagy fiáért és a legfölségesebb Oltáriszentségnek hitvalló bajnokáért. A szentséges Üdvözítő áldja Excellenciádat. Örgróf *Pallavicini* Edéné, elnök. *Kánter* Károly, igazgató.

Ugyanezen nap délelőtt a Vigadóban tartott díszgyűlésen az egyesület igazgatója, választmányja és terjesztői is résztvettek, lapunkat pedig a szerkesztő távollétében *Reviczky* Aladár, az «Örökimádás» főmunkatársa képviselte.

Magyar oltáregyesületek mennyei védasszonya. Sokszor emlékeztünk meg lapunk hasábjain *Gizella* királynéről, szent István király szentéletű nejeről. Templomainkat ő gondozta s kezének munkáját még ma is nem kisebb dolog hirdeti, mint az egy miseruhából készült magyar királyi koronázó palást.

A katolikus Magyarország bizonyára a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy *Hente* Ferenc Antal passauai püspök karöltve több kiváló egyházi férfiúval szent István első királyunk nejeinek, *Gizella* bajor hercegnőnek boldoggá avatását szorgalmazza a római Kuriánál. *Gizella* királynő hamvai állítólag Passauban nyugszanak, bár egyes tudósok ezt vita tárgyává teszik.

Szent István király nejeinek és szent Imre herceg anyjának emlékét a keresztény Magyarország első századaiban mindig hálás kegyelettel őrizték hazánkban. A XII. és XIII. században a magyar zarándokok, akik Aachenbe és egyéb nyugati búcsujáró helyekre mentek, szorgalmasan fölkeresték *Gizella* királyné sírját. II. Endre király egyik levelében már boldogemlékezetűnek mondja *Gizella* királynét.

Nemsokára megkezdik a boldoggáavatás hosszadalmas procedurájának előmunkálatait.

Az ország szivéből. *Erzsébet királyné emlékezete.* Az Erzsébet Örökimádás templomban november 19-én a királyné lelki üdveért mondott szentmisét *Kohl* Medárd püspök celebrálta, ki 9 órakor érkezett meg

Berger Márk kanonok kíséretében; a püspököt *Kánter Károly* prelátus fogadta. A szentmisén segédkeztek *Makay Lajos*, *Valkovits József*, *Hévey Gyula*, *Modla S.*, *Horváth József*, *Rusu Sándor*, *Bocsák Gyula*, *Farda L.*, *Pap I.* fővárosi hitoktatók. A szentmise után pedig egy *Mária-Reperatrix* apáca fogadalomtétele volt. Reggel 8 órakor *Krywald Ottó* hittanár mondott szentmisét az Erzsébet főleányiskola növendékeinek.

A kalocsai Oltáregyesület lelkigyakorlatai. November 10–14. napjain folytak le a kalocsai Oltáregyesület lelkigyakorlatai *Bányik Ignác* Jézus-társasági atya vezetése mellett. Megható volt mindjárt a bevezető elmélkedésben a szónoknak visszaemlékezése a kalocsai Oltáregyesület első szentgyakorlataira, melyeket 11 évvel ezelőtt ugyancsak *Bányik atya* tartott. Azóta mennyi buzgó oltáregyleti tag ment már haza — a másvilágra.

Szónok a lelkigyakorlatok nagymesterének, *Loyola* szent Ignácnak rendszeréhez alkalmazkodott a maga elmélkedéseiben. Természetesen a 7 elmélkedés alatt még a «via unitiva»-t is alig lehetett megjárni.

A lelkigyakorlatokon nemcsak oltáregyleti tagok, hanem más érdeklődők és résztvehetek. A város közönsége szép számmal meg is ragadta a lelki megújulás ezen kedvező alkalmát; hűségesen ki is tartottak mindvégig. A közös szentáldozáson résztvevők száma ezúttal tetemesen gyarapodott.

Kár, hogy a befejező elmélkedés s vele együtt az apostoli áldás kiosztása épen összeesett a Népszövetség helyi csoportjának évi közgyűléseivel. Így a férfivilág, mert bizony az is képviselve volt a lelkigyakorlatokon, nem lehetett jelen a befejező ájtatosságon. T. K.

A Kárpátok között. A beszercebányai Oltáregyesület hatalmas agitációt fejt ki, hogy a Kárpátok bércein is kitűzze az Oltáregyesület zászlaját. Nemrégiben számoltunk be az impozáns zászlószentelésről, most örömmel jelentjük, hogy új tagok jelentkeztek a következő helyekről: Beszercebánya, Breznóbánya, Zólyomlipcse, Nagylócsa, Altárnok, Karvaly, Dallos, Kiszelfalu, Bartos, Geletnek, Poruba, Kanyánka, Lazán, Sátoraljauhely, Tatárszentgyörgy, Eperjes, Pétervására, Atkár, Nagylévard, Tópatak és Ipolyviskről. Föl a zászlóval magasra, egész világ hadd láthassa. Előre!

A központi Oltáregyesület adományai 1909-ben.

I. Az esztergomi egyházmegyében. *Danek Vince, Budapest:* A lengyel hívek X. ker. temploma számára: 1 nagyobb ciborium, 1 viola stola, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 burza, 1 ciboriumköpenyke, egyh. ruhák javítása. — *Hirsch Istvánné, Budapest:* A tárnok-utcai nőegyesület házikápolnája. 2 alba, 2 karing, 6 vállkendő, 6 kehelytörő, 6 corporale, 6 kéztörő. — *Báthay László, Léva:*

1 vecsernyepalást, 2 diaconruha. — Dr. Molnár Antal, *Budapest*: A VI. ker. iskola kápolnája részére: 1 kehely patenával, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Dr. Marczell Mihály, *Budapest*: A munkácsi-utcai iskola kápolna részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal. — Grancsics Mihály, *Hóni-Nádas*: A mater, a dalmadi és szántói filia részére: 1 viola vecsernyepalást stolával, 2 burza, 2 beteglátogatási szelence, 2 olajtartóval, 1 pacificale, 2 alba, 2 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 3 oltárterítő, 1 antipendium. — Matyi Mihály, *Nagyabony*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Dr. Herodek Antal, *Pozsony-Eperjes*: 1 kehely patenával. — Papanek Márk, *Vámosfalú*: 1 sárga miseruha a hozzátartozókkal. — Bussay Tivadar, *Budapest*: Az Aloysianum kápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 velum, 1 füstölő tömjéntartóval, 1 alba. — Laub Lajos, *Vámos*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciboriumköpenyke, 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval. — S. M. Katharina, *Budapest*: A szent József és Mária otthon házikápolnájának. 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciborium, 2 alba, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2 palla, 1 öv. — Francsits Nándor, *Mohora*: Cserhát-haláp filia részére: 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola, 1 fehér-fekete magánstola, 1 velum, 1 gyászmisekönyv, 1 antipendium, 1 oltárterítő, 1 alba, 1 karing, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2—2 corporale, 2 vállkendő, 2 ministránsing. — Gyürky Endre, *Vámos-Mikula*: 2 színes oltárvánkos, 6 vállkendő, 1 antipendium. — Bócz Károly, *Aszós*: 1 ünnepi viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 2 vállkendő, 2 corporale. — Csémy Antal, *Alsó-Várad*: 1 viola-fehér magánstola, 1 ostyadoboz. — Pöetsch Hilária, *Budapest*: A Huba-utcai házikápolna részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Sr. Speciosa, *Budapest*: A vakok-intézeti kápolna részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 4 ministránsing. — Szakács Viktor, *Ujbars*: 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ünnepi vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola. — Medlen István, *Brezova*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 burza, 1 alba, 3 corporale, 6 kehelytörlő. — Zitta Schramm, *Selmeczbánya*: A szegényházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 ciborium, 1 öröklámpa, 4 oltárgyertyatartó, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum, 6 corporale. — Jezsó János, *Mellek*: I. A mater részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 4 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 oltárterítő. II. A zsitvagyarmati filia részére: 1 fekete palást stolával, 1 gyászmisekönyv, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 3 corporale. III. A lülei kápolna részére: 1 ünnepi vörös miseruha a hozzátartozókkal, 3 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2 palla, 1 antipendium.

II. A nyitrai egyházmegyében. Juráček István, *Alsószűcs*: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 6 corporale, 2 palla, 1 keresztelő ingecske.

III. A székesfehérvári egyházmegyében. Fanta Borgia, *Martonvásár*: Az intézeti kápolna részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 2 vörös ministránsruha, 2 ministránsing. — S. M. Ethildis nővér, *Ercsi*: A házikápolna részére: 1 alba, 1 karing, 1 oltárcsipke.

IV. A kalocsai főegyházmegyében. Sr. Michaela, *Ó-Becse*: A szegényházi kápolna részére: 1 viola-fehér magánstola, 1 tálca ámpolnával.

V. A veszprémi egyházmegyében. P. Pohlinger Bekény, *Liszó*: 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval. — B. Barkóczy Ilona, *Kőröshegy*: 1 ciborium köpenyke. — Párkányi Norbert, *Csesznek*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 1 oltárterítő, 1 antependium. — Kauzli Gyula, *Nemesvid*: I. A mater részére: 1 köznapi miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba. II. A nemesdedi filia részére: 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba. — Gerstner Ignác, *Pápa-Teszér*: Bakony-Ság filia részére: 1 fekete palást stolával, 2 viola ministránsruha. — Táló Ede, *Zsedlicskislak*: Simonfa filia részére: 1 monstrancia, 1 pacificale, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete palást stolával, 1 fehér-viola magánstola, 1 fehér-fekete magánstola, 1 burza, 2 készlet canontábla, 1 alba, 1 karing.

VI. A besztercebányai egyházmegyében. Sr. Tokárz Ágnes, *Besztercebánya*: A kórházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Sándory Gyula, *Doval*: I. A mater részére: 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 oltárterítő. II. A bullói filia részére: 1 missale romanum, 6 corporale. — Moser Tivadar, *Privigye*: Az Isteni szeretet leányai új házikápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér magánstola, 1 viola magánstola, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 1 öv.

VII. A csanádi egyházmegyében. Rózsa József, *Mezőkovácsháza*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal. — Schribling József, *Arad*: Az iskolateremben tartandó isteni tisztelethez, 3 kehely patenával, 3 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 3 missale romanum, 3 készlet canontábla, 3 alba, 6 corporale, 6 kehelytörlő, 6 vállkendő. — Schlosser Mátyás, *Német-szentmihály*: Az Erzsébet emléktemplom részére: 1 monstrancia, 1 ciborium, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 2 alba, 2 karing, 4 ministránsing, 4 corporale, 4 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 4 palla, 2 öv, 2 oltárterítő. — Lind Lénárd, *Temes-Józseffelva*: Gizellafalva új filiatemplom részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 viola-fehér magánstola, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 2 alba, 1 karing, 6 corporale, 2 palla, 1 missale romanum, 1 preparatio ad missam. — Zsided Sándor, *Jázova*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 velum, 1 ciborium köpenyke, 1 pacificale, 1 szenteltvíztartó hintővel, 1 alba, 1 karing. — A Miasszonyunkról nev. nővérek, *Temesvár-Józsefváros*: A püsp. árvaház kápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciborium köpenyke, 1 fehér magánstola. — Wetzler Mátyás, *Bozovics*: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával.

VIII. A szombathelyi egyházmegyében. Németh Károly, *Meszlen*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 oltárfeszület, 2 alba, 2 fekete ministránsruha, 1 missale romanum. — Thóti József, *Zala-Egerszeg*: Az új kórházi kápolna részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 2 palla, 1 öv.

IX. A nagyváradai gk. egyházmegyében. Szöke János, *Érkeserű*: Az érsemjéni iskola oltárhoz: 1 kehely patenával, 1 ciborium, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola, 1 missale romanum, 1 alba, 2 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 palla, 1 öv, 1 oltárterítő. — Hazay Gyula, *Békés-Csaba*: Gerendás filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 2 ministránsing.

X. Az egri egyházmegyében. Baracius József, *Szendrő*: 2 alba, 2 karing, 4 ministránsing, 3 corporale, 6 kehelytörő, 1 magánstola, 2 vörös ministránsruha, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Okváth Ferenc, *Recsk*: I. A mater részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 ciborium köpenyke, 1 missale romanum. II. A mátraderecskei filia részére: 1 kehely patenával, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 alba.

XI. A rozsnyói egyházmegyében. Mester István, *Pelsőcz*: 1 monstrancia, 1 kehely patenával, 1 ciboriumköpenyke. — A páli szent Vincéről nev. nővérek, *Rozsnyó*: A házikápolna részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Tribácsik Sándor, *Szomolnok*: 2 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 ünnepi fehér vecsernyepalást stolával, 1 viola vecsernyepalást stolával, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 1 szenteltvíztartó hintővel, 3 alba, 2 karing, 6 corporale, 1 antipendium.

XII. A szepesi egyházmegyében. Dideczky János, *Szepestótfalu*: I. Sörkút filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. II. Krig filia részére: 1 kehely patenával, 1 szenteltvíztartó hintővel, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Schürger Ödön, *Batizfalu*: I. A mater részére: 1 kehely patenával, 1 monstrancia, 1 pacificale. II. A gerlachfalvi filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Csizmár András, *Lokca*: Breza filia részére: 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal. — Mayercsák Mihály, *Szepesmátyásfalva*: I. A gibelyi kápolna részére: 1 ciborium, 1 missale romanum, 1 alba, 1 karing, 3 corporale, 6 kehelytörő, 6 kéztörő, 1 ministránsing, 1 oltárterítő, 1 antipendium. II. Szent Rókuskápolna részére: 4 oltárgyertyatartó, 1 missale romanum, 3 corporale, 6 kehelytörő, 1 oltárterítő, 1 antipendium. III. Szent Mihály kápolna részére: 2 oltárgyertyatartó, 2 ministránsing, 4 vállkendő, 1 oltárterítő, 1 antipendium.

XIII. A kassai egyházmegyében. Ignác János, *Buzita*: I. A mater részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával. II. Felsőlác filia részére: 2 vörös ministránsruha. — Harkabusz Imre, *Enyiczke*: I. Az Abaujszakalyi filia részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér palást stolával. II. A bocsárdi filia részére: 1 fekete palást stolával, 1 burza, 1 beteglátogatási szelencze, 1 olajtartóval, 1 pacificale, 1 füstölő, tömjéntartóval. — Dragoner Béla, *Palonca*: 1 barokstylű monstrancia, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 karing. — Medveczky Imre, *Felső-Gagy*: I. A mater részére: 2 vörös ministránsruha, 2 ministránsing, 2 corporale. II. Vendégi filia részére: 1 készlet canontábla, 2 corporale. — Lojda József, *Bottyán*: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 2 alba, 2 karing, 4 ministránsing, 4 corporale, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Albrecht István, *Ináncs*: 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 karing.

XIV. Misszió. Isty Glönb, *Dervent*: 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Dr. Várady Árpád, *Budapest*: 1 ciborium, 1 oltárlámpa, 1 velum, 1 ciboriumköpenyke. — P. Vincent Vella, *Grozesti*: A magyar hitközség részére: 1 monstancia, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 füstölő, tömjéntartóval. — Rupp Antal, *Ópázua*: Új kápolna részére: 1 kehely patenával, 4 oltárgyertyatartó, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörő, 6 kéztörő, 1 öv. — Ignatius Ephrem Bahmani, *Antiochia*: 1 kehely, 1 világos felon, 2 alba, 2 corporale, 2 vállkendő, 2 kehelytörő, 2 kéztörő.

XV. Az erdélyi egyházmegyében. P. Hartmann Tivadar, *Kőhalom*: 1 négy rúdu menyezet, 1 fehér vecsernyepalást stolával. — P. Kassay Kelemen, *Déva*: Az új fogházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér magánstola, 1 vállkendő, 2 coporale, 6 kéztörő, 1 antipendium.

XVI. A munkási gk. egyházmegyében. Ferencsik Tivadar, *Ujbárd*: 6 oltárgyertyatartó, 1 világos felon, 1 ciborium, 1 füstölő tömjéntartóval, 2 ámpolna. — Hudáky Gyula, *Hodász*: 1 világos felon, 1 kehely négy tartozékával, 1 chrismalajoltartó, 1 alba, 1 corporale, 2 kéztörő. — Kutka Szidor, *Tass*: 1 oltárkereszt, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 1 burza, 1 oltárterítő, 2 oltárpárna. — Rakovszky Gyula, *Nyirmada*: 1 kehely négy tartozékával, 1 chrisma-olajoltartó, 1 fehér felon, 1 oltárterítő, 1 corporale, 2 kéztörő. — Legeza Sándor, *Királyháza*: 1 világos felon, 1 corporale, 2 kéztörő. — Hranesák János, *Felsőpásztély*: Oroszmocsár filia rész: 1 ciborium, 1 világos felon, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajoltartó, 1 burza, 2 kéztörő. — Legeza Miklós, *Kárász*: 1 ciborium, 1 világos felon, 4 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 vállkendő, 1 oltárterítő. — Jaszenák Ágoston, *Nagypásztély*: 1 fekete felon, 1 füstölő, tömjéntartóval, 1 corporale, 2 kéztörő. — Sereghy Emil, *Taracköz*: I. A mater részére: 1 fehér felon, 1 fekete felon, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajoltartóval, 1 burza. II. A nagykirvai filia részére: 4 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 vállkendő, 6 kehelytörő, 6 kéztörő, 1 oltárterítő. — Szócska János, *Bácsaranyos*: A tiszadonyi filia részére: 1 világos felon, 1 lándzsa, 1 kézikereszt, 1 corporale. — Tóth János, *Bodrogkeresztúr*: 1 fekete felon, 1 öröklámpa, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajoltartóval, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Komporday Károly, *Bező*: Magasrév filia részére: 4 oltárgyertyatartó.

XVII. A lugosi gk. egyházmegyében. Porutin Viktor, *Román-Oravicza*: 1 sárga felon, 1 oltárterítő, 1 corporale, 2 kéztörő. — Munteami György, *Nagykomlós*: 1 tabernaculum, 1 oltárterítő, 2 tabern. coporale. — Popa József, *Nagy-Zorlenicz*: 1 vörös felon, 1 alba, 1 corporale, 2 kehelytörő. — Jaucu Livius, *Viszág*: 1 fekete felon, 1 csillár. — Vacarescu János, *Hissziás*: 1 fekete felon, 2 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 kéztörő.

XVIII. Az eperjesi egyházmegyében. Rusznyák Pál, *Györgyös*: 1 fekete felon, 1 szenteltvíztartó hintővel, 6 kéztörő, 1 corporale. — Dr. Szamandray Simon, *Eperjes*: A papnöveldei kápolna részére: 2 világos diaconruha, 1 oltárterítő.

XIX. A szamosújvári gk. egyházmegyében. Darabanth Gyula, *Burjánháza*: 1 oltárterítő. — Sima Lőrinc, *Felső-Szék*: 1 zöld felon. — Deák Emil, *Bogdánháza*: 1 kehely négy hozzátartozékkal, 1 füstölő tömjéntartóval 1 oltárterítő

1 tabernaculum, 2. tabern. corporale. — Pap Gyula, *Ér-Ghirott*: 1 sárga felon, 1 alba, 2 corporale, 2 vállkendő, 6 kehelytörő, 6 kéztörő, 1 öv. — Ghetie Vazul, *Screden*: 1 fehér felon, 2 ministránsing, 2 kéztörő. — Sima Sándor, *Perecsen*: 1 kehely négy tartozékával, 1 fekete felon, 4 oltárgyertyatartó, 2 corporale, 4 vállkendő, 6 kéztörő, 1 oltárterítő, 2 oltárpárna. — Major Viktor, *Kööd*: 1 kehely négy tartozékával, 1 fekete felon, 2 corporale, 2 vállkendő, 6 kehelytörő, 6 kéztörő, 1 kendőcske. — Darabanth Ágoston, *Tisza-Fejéregyháza*: 1 kehely négy tartozékával, 1 ciborium, 1 fekete felon, 1 ciboriumköpenyke, 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 1 oltárkereszt.

Kimutatás az 1909. évben elajándékozott összes tárgyakról: 49 alba, 1 áldozó kés, 14 anipendium, 10 beteglátogatási készülék, 12 burza, 7 ciboriumköpenyke, 2 chrisma és olajtartó, 1 csillár, 111 corporale, 4 diaconruha, 23 felon a hozzátartozókkal, 4 füstölő tömjéntartóval, 2 gyászmisekönyv, 1 imatábla (praeparatio admissam), 27 karing, 22 kehely felszerelve, 19 kehelyfedő (palla), 110 kehelytörő (purificatorium), 124 kéztörő (lavabo), 16 magánstola, 1 menyezet, 16 magánstóla, 16 missale romanum, 71 miseruha a hozzátartozókkal, 4 oltárfeszület, 38 drb oltárgyertyatartó, 29 oltárterítő, 6 drb oltárvánkos, 32 oltárszolgai karing, 24 oltárszolgai öltöny, 1 ostyadoboz, 4 öröklámpa, 8 öv, 6-pacificale, 4 szentelvíztartó hintővel, 12 szentségtartó (ciborium), 5 szentségmutató (monstrancia), 2 tabernaculum, 4 tabern. coporale, 2 tálca ámpolnával, 67 vállkendő (humeralé), 23 vecsernyepalást stólaival, 8 velum.

A katolikus olvasóközönséghez.

Az Örökimádás új évfolyamába lép. Tizenegy éve immár, hogy kitartással, hűséggel és becsülettel szolgáljuk a szeplőtelen zászlót, a melynek jelszava ez: Oltáriszentség! Katolikus öntudat!

Ez újesztendő küszöbén új előfizetésre szólítjuk fel a katolikus olvasóközönséget, azon szent meggyőződéssel, hogy a folyton növekedő érdeklődés és pártolás mellett mindinkább tartalmasabbá, változatossá és érdekessé tehetjük lapunkat, hogy az újabban fellendülő katolikus sajtó igényeinek megfelelően a lelkek ezreit az eucharisztikus Úr Jézus imáadására vezessük!

Az évi előfizetés továbbra is csak 3 korona.

Aki íz új előfizetőt gyűjt és az összeget beküldi, ingyen kapja meg az oltáregyesületek ötvenéves jubileumára az 1910. év folyamán kiadandó remek kiállítású emlékkönyvünket.

Az Oltáriszentség áldása legyen mindnyájunkon!

Boldog karácsonyi ünnepeket kíván,

Budapest, 1909 dec. 15.

az Örökimádás szerkesztősége.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi Ákos* dr. egyetemi tanár. Most jelent meg ezen elsőrangú katolikus folyóirat ez idei utolsó füzeté, mely első lapján azon művészi plakett másolatát közli, amellyel a Szent-István-Társulat Zichy Nándor gróf elnökét 80-ik születésnapja alkalmából megtisztelte. A füzet első közleményei is Zichy Nándor gróf jubileumával foglalkoznak. Közölve van Városey Gyula érsek úrnak a Szent-István-Társulat díszközgyűlését megnyitó beszéde, Erdősi Károly Kontor Elek által megzenésített Örömdala és Giesswein Sándor dr. tanulmánya: gróf Zichy Nándor és a Szent-István-Társulat, amelyben Giesswein Zichy Nándor gondolatvilágát a Katholikus Szemlében megjelent cikkeiből (a 15 éven keresztül megjelent Időszaki Szemlékből) állítja az olvasók elé plasztikusan. A többi közlemények a következők: *Radványi Teofil dr.*: A szinpad. Negyedik, befejező közlemény. *Tóth Mike S. J.*: Az anabaptisták és Delpini. *Csapó Mária*: A hercegasszony folyója. Elbeszélés románból. (Carmen Sylva után.) *Sziklay János*: Az utolsó lantos. Költemény. *b. j.*: Újabb regényeink. *gd.*: Folyóiratok Szemléje. A füzetet gazdag irodalmi és kritikai rovat egészíti ki. A Katholikus Szemlé a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény része gyanánt kapják; nem-tagoknak előfizetési ára egy évre 10 kor. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések nem a Katholikus Szemle szerkesztőjéhez, hanem a Szent-István-Társulat *igazgatóságához* (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők. A Szent-István-Társulatnak rendes tagja lehet minden művelt férfi vagy nő, aki ebbeli szándékát a Társulattal bejelenti. Rendes tagsági díj egy évre 10 korona.

«**Borromeus**» hitszónoklati folyóirat (Győr: előfizetési ára 8 kor.) most megjelent vaskos füzetével megkezdte XXIV.-ik évfolyamát. Az ádventi és karácsonyi időszakra közöl igen tartalmas szentbeszédeket és keresztény-oktatásokat, melyekben alaposan, világosan és korszerűen olyan fontos hitigazságokat fejteget népszerűen, hogy kitűnő segédeszközül szolgál a lelkipásztoroknak hűvek karácsonyhoz illő lelkületének a kifejlesztésére. Őszinte jóakarattal ajánljuk minden lelkipásztornak ezt a gondosan szerkesztett, érdemes folyóiratot. Az első füzet tartalma ez: Előkészület karácsonyra. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébános-tól. 1. Ádvent I. vasárnapjára: Az ádvent és a vele kapcsolatos dolgok. 2. Ádvent II. vasárnapjára: Szilárd, nemes jellem. 3. Ádvent III. vasárnapjára: Helyes önismeret. 4. Ádvent IV. vasárnapjára: Készítsétek el az Úr útját! 5. Boldogasszony szeplőtelen fogantatása ünnepére: A szeplőtelen fogantatás hitcikkelye s a belőle folyó tanulságok. Jakab Ferencz, győri tanítóképezdei tanártól. 6. Karácsony ünnepére: A szent karácsony. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébános-tól. 7. Szent István első vértanú ünnepére: A szeretet áldozata Káplán-tól. Alkalmiak: A négy sarkalatos erény. (Oktató szentbeszédek ádventre.) Dr. Tóth József, szombathelyi apátkanonoktól. 8. I. A ker. okosságáról. 9. II. A ker. igazságosságról. 10. III. A ker. mértékletességről. 11. IV. A ker. erősségről. 12. Szent Miklós püspök ünnepére: A szent élet útja-módja. Plébános-tól. 13. Szilveszter-estére. Hálaadás és számadás. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől.

Erdélyi Oltáregyesületi Lap legutóbbi száma változatos gazdag tartalma a következő: Megszívlelésül. — A tépelődő lélek megnyugvása Jézusnál az oltár előtt. — Az öröklámpa. — Megtérés. — Hirtelen halál. — Boldogasszony bemutatása. — Egy oltáregyesületnek dolgozó család. — A két hegy. — Az élet —

és a szent áldozás. — Édes jó Anyám. — Az élet tavaszában. — Ika. — A városban. — Különlélek.

Imádkozunk az Oltáregyesület elhunyt tagjaiért. Bohus Helena Békéscsaba, Fekete Magdolna, Gregorits János, Győri Ferenczné Budapest, Géczy György Mezőzombor, Markó Antalné Budapest, Olá Antal, Pónyi Péterné Salgótarján, Petrovszki Judit Békéscsaba, Somoda Paulin Budapest, Bocsi Katalin, Katona Julianna, Kovács Julianna, Nagy Magdolna, Bojtos Mária, Molnár Anna, Bocsi Ágnes, Bársi Ágnes, Tóth Erzsébet, Mizvik Lujza, Ferencz Teréz, Ferencz Julianna, Puzsi Julianna, Jakab Zsuzsanna, Zvara Teréz, Sály Zsuzsanna, Erdélyi Anna, Kovács Erzsébet, Orcskai Anna, Mile Erzsébet, Tarjányi Amália.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól az 1908. évben befolyt tagdíjak: Ottinger Károlyné 1 k, Ottinger Lajoska 2 k, Ottinger Ilonka 1 k, Ottinger Irén 1 k, Ottinger Nándorné 1 k, Wermes Mihályné 1 k, Winkler Erzsébet 1 k, Kramarik Karola 1 k, Szíver Lujza 1 k, Platon Constantin 1 k, Brankner Veron 2 k, Perger Józsefné 1 k, Grosz Róza 1 k, Hornyik Ottila 1 k, Icelsperger Kati 1 k, Fok Ferenczné 1 k, Fok Mariska 1 k, Szöllösi Ilona 1 k, Alegszi Ilona 1 k, Komjáti Ilona 1 k, Jeszenczky Róza 1 k, Almássy Zsuzsi 1 k, Kiss Józsefné 1 k, Mészáros Mihályné 1 k, Seregi Györgyné 1 k, Balogh Istvánné 1 k, Bodnár Istvánné 1 k, Krizsák Andrásné 1 k, Farkas Ilona 1 k, Fejes Lina 1 k, Bene Mari 1 k, Pucher Istvánné 10 k, Kostka Irén 4 k, Kostka Pálné 4 k, Bodogh Zsigmondné 4 k, Ámán Jánosné 2 k, Wederber Józsefné 2 k, Picke Józsefné 2 k, Stámpfel Józsefné 6 k, Fekete Emerencia 2 k, Jordán Ferenczné 4 k, Jordán Magda 4 k, Báлинд Ernőné 4 k, Pesthy Árpádné 4 k, Pesthy Margit 2 k, Spett Mici 2 k, Tóthfalusy Eszter 2 k, Fok Emma 1 k, Madár Teréz 30 f, Tonhaiser Verona 30 f, Lang Mária 30 f, Köberling Mária 30 f, Latzko Erzs 30 f, Laslob Verona 30 f, Laslob Mária 30 f, Laslob Erzs 30 f, Wohland Ilona 30 f, Schnürer Ilona 30 f, Schuster Erzs 30 f, Rosenberger Katalin 30 f, Kuretz Erzs 30 f, Weis Katalin 30 f, Grolmus Ilona 30 f, Köberling Anna 30 f, Pogal Anna 30 f, Storzer Julia 30 f, Grolmus Katalin 30 f, Melitschko Mária 30 f, Klein Katalin 30 f, Tohnheiser Katalin 30 f, Schnürer Mária 30 f, Tonheiser Verona 30 f, Zahai Verona 30 f, Plai Anna 30 f, Fleischer Katalin 30 f, Rosenberger Erzs 30 f, Tonhaiser Erzs 30 f, Kuretz Anna 30 f, Rosenberger Erzs 30 f, handlovai tagoktól 9 k 30 f.

Évi jelentés a battonyai «Fiók Oltáregyesületnek» 1908. okt.-tól 1909. okt.-ig kifejtett működéséről. Agócs Rozália 24 f, András Mária 24 f, Árpád Henrikné 2 k, Árvay Jánosné sz. Győri Terézia 2 k, özv. Babits Rudolfné 2 k, Babits Rezsőné 2 k, Balta Zoltánné 2 k, özv. Balta Gyuláné 2 k, Baur Jánosné 2 k, Baur Etel 24 f, Biszelt Mihályné 2 k, özv. Bertók Istvánné 24 f, Bodor József 2 k, Bóka Andrásné 24 f, Boros Dezsőné 2 k, Bukovetz Anna 24 f, Bunda Istvánné sz. Győri Viktória 24 f, Cabai Rozál 24 f, Cakó Kálmánné 24 f, Cuth Piroska 24 f, Dudra Endre 2 k, Dömjén Lajosné 24 f, özv. Dr. Elesánszky Béláné 2 k, Fazekas Erzsébet 24 f, Fazekas Rozália 24 f, Fazekas Ferenczné 2 k, Fazekas Jánosné sz. F. Kis Terézia (Meghalt!) 24 f, Fekete Rókusné 2 k, Fekete Erzsike 2 k, Fodor Manóné sz. Hervay Vilma 2 k, Fodor Annuska 2 k, Fodor Rozika 2 k, Forster Elvira 2 k, özv. Fukcins Istvánné 24 f, Gargya Béláné 2 k.

(Folytatása következik.)